www.nv-online.info

*На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...*
Якуб КОЛАС

№ 80 (4229)

10 кастрычніка 2017 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

РЭГІЁН

У Віцебску пройдуць юрыдычныя кансультацыі для шматдзетных маці

Такім чынам юрысты павіншуюць жанчын з Днём маці.

Адвакаты, супрацоўнікі натарыяту акажуць юрыдычныя кансультацыі жыхаркам Віцебска 13 кастрычніка. Кампетэнтныя спецыялісты бясплатна адкажуць на пытанні, якія тычацца спагнання аліментаў і іншай сацыяльнай дапамогі.

Кансультацыі юрыстаў прымеркаваны да Дня маці, які адзначаецца 14 кастрычніка.

Сустрэчы пройдуць з 11 да 13 гадзін па адрасе: Віцебск, вуліца «Праўды», д.18, кабінет 19. Запісацца на прыём можна па тэлефоне (+375 212) 61-65-16.

Васіль КОРЗУН.

БЕЗ РУЖОВЫХ АКУЛЯРАЎ

Аляксандр КЛАСКОЎСКІ, спецыяльна для "Народнай Волі"

Точаць зуб…

Інтэрнэт увесь час торгае беларускіх чыноўнікаў (уключна з чыноўнікамі ад СМІ) сваёй адноснай свабодай, непадкантрольнасцю. Хочацца неяк прыціснуць, зацугляць. Свежы сімптом – абмеркаванне гэтай тэмы ў апошняй перадачы "Клуб рэдактараў" на тэлеканале "Беларусь-1".

У прыватнасці, **Уладзімір Пярцоў,** дырэктар прадстаўніцтва міждзяржаўнай тэлерадыёкампаніі "Мір" у Беларусі, зазначыў, што *"ў нашай краіне адно з самых ліберальных заканадаўстваў, якое практычна не рэгулюе інтэрнэт-сферу масавай камунікацыі"*, між тым як *"суседзі ўжо зрабілі болей жорсткім, змянілі сваё заканадаўства"*. А нядаўна прызначаны міністр інфармацыі **Алесь Карлюкевіч** заявіў, што новая рэдакцыя закона аб СМІ мусіць закрануць найперш *"выступленні ў сацсетках, інтэрнэце"*.

Адразу ж падкрэслю: тое, што нібыта інтэрнэт у нас фактычна па-за законам, – няпраўда. На гэту сферу цалкам распаўсюджваецца звычайнае, "афлайнавае" заканадаўства. І ўжо нямала прыкладаў, калі кагосьці судзілі, напрыклад, за паклёп у сеціве. Няма розніцы, дзе выступіў паклёпнік – у друкаваным выданні, на сайце або проста плявузгаў языком. Закон дастане ў кожным разе.

Яшчэ болей за часамі папярэдняга міністра інфармацыі **Ліліі Ананіч** закон аб СМІ ўжо затачылі адмыслова супраць анлайнавых рэсурсаў. Па-першае, іх прыраўнавалі да звычайных СМІ; па-другое, Мінінфарм атрымаў права блакіраваць сайты нават без рашэння суда. Іначай кажучы, гэта значна прасцей, чым закрыць газету. Так што беларускі закон у гэтым плане і так суровы, недэмакратычны, бо ў рэдакцыі вэб-СМІ няма нават механізму, каб абскардзіць такое рашэнне.

Калі ж пачынаюцца размовы, што сеціва варта дадаткова зарэгуляваць, то гэта азначае адно: свярбяць рукі яшчэ мацней прыціснуць свабоду выказвання. Асабліва напружваюць уладу сацыяльныя сеткі. Яны асацыіруюцца ў чыноўнікаў з арганізацыяй каляровых рэвалюцый, майданаў. Нездарма ж так "вінцілі" блогераў, што рабілі стрымы падчас веснавых акцый пратэсту. Але ваяваць з сацыяльнымі сеткамі – глухі нумар. У іх сядзяць мільёны беларусаў. Кожнаму рот не заткнеш.

Так, у сеціве стае і бруду, хтосьці злоўжывае ягонай вольніцай. Аднак у вырашэнні гэтай праблемы нельга перагінаць кій.

Можна, вядома, пераймаць "перадавы досвед" Расіі, Казахстана ды іншых аўтарытарных рэжымаў у сферы змагання з сецівам. Але, па-першае, гэта толькі азмрочыць імідж беларускіх улад, якія і так у хвасце розных рэйтынгаў свабоды слова, затое лідары ў спісах ворагаў інтэрнэту. Па-другое ж, эфект акажацца вельмі абмежаваным. Пры блакіраванні сайтаў, сацыяльных сетак карыстальнікі даволі лёгка знаходзяць абыходныя шляхі.

Асобна насцярожвае тое, што, наколькі можна меркаваць па выказваннях у "Клубе рэдактараў", нейкія змены ў закон аб СМІ рыхтуюцца без удзелу грамадскасці. Так было, між іншым, і мінулым разам, пры канцы 2014 года, калі драконаўскія палажэнні пра інтэрнэт-медыі працягнулі ў закон ціхай сапай (хоць папярэдне абяцалі, што абмяркуюць з Беларускай асацыяцыяй журналістаў).

Цяпер жа мы бачым, што пры новым міністры (прызначэнне якога хто-ніхто палічыў знакам адлігі) могуць цішком дакруціць тое, што недакруцілі пры Ананіч. Праўда, спадар Карлюкевіч зрабіў агаворку, што *"важна, каб закон не выконваў функцыі цэнзара і не абмяжоўваў грамадства і яго права на свабоду выказвання"*.

Але ж у нас закон аб СМІ і так драконаўскі. І сам Мінінфарм дэ-факта мае функцыі цэрбера. Калі ўжо на тое, дык у дэмакратычнай краіне такога ведамства ўвогуле не мусіць быць (і шмат дзе без яго выдатна абыходзяцца). У нас жа яно, напрыклад, надзелена кампетэнцыяй блакіраваць інфармацыю, распаўсюд якой "здольны нанесці шкоду нацыянальным інтарэсам Рэспублікі Беларусь". Прычым наяўнасць шкоды вызначае чыноўнік. І пры жаданні такое кляймо можна паставіць на любое крытычнае выступленне прэсы. Што гэта, калі не замаскіраваная цэнзура?

Таму скажу так: закон аб СМІ ў нас, вядома, кепскі, але ж лепей бы яго ўжо больш не чапалі. Бо, як жартуюць у сацсетках, што ні робіць беларускі Мінінфарм, атрымліваецца аўтамат Калашнікава.

На добры лад новаму міністру, калі ён сапраўды заклапочаны свабодай слова, варта было б запрасіць за "круглы стол" незалежных журналістаў, рэдактараў, прадстаўнікоў БАЖ. У гэтай арганізацыі, дарэчы, даўно напрацаваны пакет прапаноў што да лібералізацыі заканадаўства аб СМІ, ды толькі гэты пакет ужо каторы год адфутбольваюць.

Тачыць жа вайну супраць сеціва – і ганебны занятак, і бесперспектыўны. Як пісаў беларускі класік, "каб сонца засланіць, вушэй асліных мала". Не будзьце цемрашаламі, панове!

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Зянон ПАЗЬНЯК:

«Дыягназ ім пастаўлены даўно...»

Лідар КХП–БНФ распавёў "Народнай Волі" пра сённяшнюю Партыю БНФ і яе лідараў.

Нагадаем, не так даўно новым кіраўніком партыі стаў **Рыгор Кастусёў**. Папярэдні старшыня **Аляксей Янукевіч** не мог вылучаць сваю кандыдатуру, бо статут забараняе аднаму чалавеку займаць пасаду старшыні больш як два тэрміны запар.

– Ці цікава вам, Зянон Станіслававіч, тое, што зараз адбываецца ў Партыі БНФ, якая некалі з'явілася на свет дзякуючы ў першую чаргу вашым намаганням? – запытаўся я ў З.Пазьняка.

– Шчыра кажучы, пра перамены ў Партыі БНФ я ведаю не таму, што адмыслова гэтым цікаўлюся. Проста калі такая інфармацыя "круціцца" ў інтэрнэце, то не абмінаеш яе.

Што тычыцца сённяшняга стану вышэйзгаданай арганізацыі і тых, хто ёй кіруе, то тут асабліва няма пра што гаварыць. За ўвесь час пасля расколу партыя, па сутнасці, нічога талковага не зрабіла. Было шмат пустаты, грантавай дзейнасці, заяў. Адзначаліся нейкімі канфліктамі і ўнутраным змаганнем. Адным словам, пералівалі з пустога ў парожняе. Гэта ўсё – звычайны цырк, бо ў палітыцы не зроблена нічога.

– А што найперш павінны былі зрабіць?

– Яны нічога не змаглі зрабіць таму, што іх дзейнасць – імітацыя палітыкі і імітацыя партыі. У партыі і палітыцы ёсць элементарныя рэчы, па якіх жыве арганізацыя. І самае галоўнае – выхаваць лідара, бо калі няма лідара, то няма і партыі. Таксама неабходны дзеяздольныя структуры. Акрамя таго, трэба мець ідэю, якая будзе цікавая не толькі для партыйцаў, але і для грамадства. Нічога гэтага ў Партыі БНФ сёння няма. Яны нават узаконілі тое, што ў многіх партыях не робіцца прынцыпова. Гэта зроблена альбо таму, што структурай кіруе агентура, альбо там проста працуюць аматары, якія нічога не разумеюць у палітыцы.

– Пра што ідзе гаворка?

– У Партыі БНФ існуе абмежаванне тэрміну кіравання для старшыні. У дэмакратычных структурах не павінна быць такога абмежавання, усё павінна адбывацца праз выбары. У адваротным выпадку ніколі ў партыі сапраўднага лідара не будзе. А будуць адны закулісныя гульні, праблемы і імітацыі. Гэта не партыйныя турботы, а таму глядзець на ўсё гэта вельмі смешна.

– Адным словам, не важна, хто сёння кіруе партыяй – Аляксей Янукевіч альбо Рыгор Кастусёў, бо вынік будзе адзін і той жа?

– У такой арганізацыі аб'ектыўна не можа ўтварыцца лідар. Структура зроблена так. Замест гэтага атрымаецца валтузня паміж нейкімі людзьмі, якія адзін аднаму будуць выстаўляць прэтэнзіі. Адным словам, дзіцячы сад! Агентура заўсёды стараецца ўвесці гэта ў арганізацыю. Дарэчы, мы добра бачым, як гэта робіцца і на Захадзе.

– Каму патрэбна такая, як вы кажаце, імітацыя палітыкі?

– Такія арганізацыі існуюць зусім для іншых мэт. Альбо для таго, каб атрымліваць гранты, альбо каб дурыць галаву самім сабе і грамадскасці. І гэтая камедыя ў Партыі БНФ назіраецца ўжо каля 17 гадоў.

У 1999 годзе партыю раскалолі. Калі арганізацыя раскалваецца, яна не можа быць моцнай. Разбіты гаршчок можна склеіць, але гэта ўжо не тое. А тыя, хто найперш паўдзельнічаў у тым расколе, пайшлі па сваім шляху, які і прывёў да сённяшняга стану. Яны ўдзельнічаюць ва ўсіх выбарах, гэта, відаць, для іх галоўнае. Паўдзельнічалі – атрымалі гранты. А на самай справе, па сутнасці, выступаюць спарынг-партнёрамі ўлады, і нічога, акрамя карысці для ўлады, у такім удзеле няма.

– КХП–БНФ сёння таксама не вельмі заўважана ў палітычнай актыўнасці.

– Прынамсі, мы знайшлі нішу для сваёй практычнай дзейнасці ў Беларусі. І гэтая дзейнасць зроблена. Адны Курапаты чаго вартыя… А казаць пра Партыю БНФ больш не хачу, дыягназ ім пастаўлены даўно.

– Сёння, здаецца, няма ніводнай моцнай апазіцыйнай партыі ў краіне. Ці не так?

– Няма, таму што рэжым фактычна знішчыў усе умовы для стварэння арганізацый і існавання грамадзянскай супольнасці. Гэта разбураецца так, як разбураецца беларуская адукацыя і культура. Увогуле, ідзе разбурэнне нацыі. І зараз ёсць людзі, якія гэта разумеюць і стараюцца дзейнічаць на карысць нацыі, а ёсць тыя, хто плыве па хвалях лёсу.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ЧУЛІ?

Дэпутат Канапацкая стварае новы палітычны рух…

Дэпутат Палаты прадстаўнікоў Ганна Канапацкая абвясціла аб стварэнні грамадзянскай кампаніі "Наперад, Беларусь!". Пра гэта актывістка АГП напісала на сваёй старонцы ў "Фэйсбуку".

Адметна, што Канапацкая ўжо ў першай фразе крытыкуе не толькі ўладу, але і апазіцыю. «Беларусы не вераць не толькі дзейнай уладзе, але і апазіцыі, і маюць важкія падставы для гэтага – адсутнасць поспехаў і перамог улады і апазіцыі прывяла краіну да цяжкага эканамічнага і палітычнага становішча», – адзначае Канапацкая.

«Год майго дэпутацтва прадэманстраваў, што перамены не проста магчымы, амаль усё гатова для ўвасаблення іх у жыццё. Але аднаго майго голасу мала, мне неабходна падтрымка большасці грамадзян краіны», – піша дэпутат.

Рух Канапацкай будзе называцца «Наперад, Беларусь!». Паводле яе слоў, гэта «прынцыпова новы палітычны рух». Мэты руху – абарона правоў грамадзян у дзяржаўных органах, а таксама атрыманне дэпутацкай большасці ў парламенце.

Адзначаецца, што структура кампаніі «Наперад, Беларусь!» будзе гарызантальнай. «Кампанія фінансуецца шляхам збору сродкаў на сваю дзейнасць – краўдфандынга, не з'яўляецца закладнікам палітыкі любых фондаў, арганізацый і прыватных асоб, якія дыктуюць праз прадастаўленыя рэсурсы свае ўмовы», – гаворыцца ў заяве.

Канапацкая абяцае, што кампанія будзе штомесяц рабіць справаздачу аб патрачаных сродках і выкананай рабоце. «Ніякіх пасад у руху не будзе, мы дамо справаздачу за кожную капейку», – абяцае дэпутат.

Цяпер рух дэкларуе актыўны ўдзел у мясцовых выбарах.

Лідар АГП Анатоль Лябедзька адзначыў, што Ганна Канапацкая не каардынавала з ім ідэю стварэння новага руху.

ПЫТАННЕ – АДКАЗ

Што, наш парламент будзе абмяркоўваць пытанне аб змене выбарчага заканадаўства?

Калі сыходзіць са слоў старшыні Аб'яднанай грамадзянскай партыі **Анатоля Лябедзькі**, то гэта адбудзецца менавіта на бліжэйшай сесіі. У адным з інтэрв'ю ён сказаў: *"Мы разам з нашым дэпутатам Палаты прадстаўнікоў* (маецца на ўвазе Г.Канапацкая. – **Рэд.**) *прайшлі ўвесь шлях бюракратычнай цяганіны, каб вынесці пытанне аб змене выбарчага заканадаўства на бліжэйшую сесію. І гэта пытанне будзе там абмяркоўвацца"*.

Хачу, каб "Народная Воля" ўдакладніла: ці сапраўды плануецца разгляд у парламенце прапаноў аб унясенні змен у Выбарчы кодэкс альбо спадар Лябедзька ўводзіць электарат у зман?

Наталля ЛАГУНОВІЧ, выбаршчыца.

Ці прыме Палата прадстаўнікоў да разгляду праект закона, распрацаванага Ганнай Канапацкай, – даведаемся на наступным тыдні

Пакуль законапраекта аб зменах у Выбарчы кодэкс няма ў спісе тых, што запланаваны да разгляду на гэтай сесіі Палаты прадстаўнікоў. Але вось што паведаміў "Народнай Волі" памочнік дэпутата Ганны Канапацкай **Дзяніс Ціханенка:**

– Як правіла, усе законапраекты, якія разглядаюцца на сесіі, зацвярджаюцца кіраўніком дзяржавы. Напэўна, ужо многія забыліся пра тое, што дэпутат таксама мае права ўносіць на разгляд сесіі падрыхтаваныя праекты законаў. І на гэта згода кіраўніка дзяржавы не патрабуецца.

На наступным тыдні Ганна Канапацкая сапраўды будзе ўносіць на разгляд Палаты прадстаўнікоў законапраект аб зменах у Выбарчы кодэкс. Але ці будзе ён разгледжаны на сесіі – гэта вялікае пытанне. Мы сапраўды зрабілі ўсё для гэтага, але як пойдзе справа – не вядома. Справа ў тым, што спачатку прапанову аб разглядзе такога законапраекта разгледзіць савет Палаты прадстаўнікоў. Адобраць яны яго ці заблакіруюць па нейкіх фармальных прычынах – стане вядома ў бліжэйшы час.

Марына КОКТЫШ.

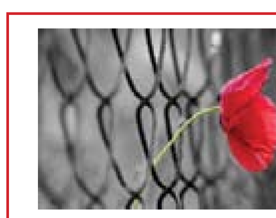

Сёння, 10 кастрычніка, – Сусветны дзень супраць смяротнага пакарання

На сённяшні дзень Беларусь застаецца адзінай краінай у Еўропе, дзе выносяцца і выконваюцца смяротныя прысуды.

У лістападзе 1996 года на рэферэндуме 80,44% тых, хто прагаласаваў, выказаліся супраць адмены смяротнага пакарання ў Беларусі, і толькі 17,93% – за адмену.

Смяротнае пакаранне ў Беларусі выносіцца за асабліва цяжкія забойствы і толькі мужчынам.

Родныя асуджанага не ведаюць дату выканання прысуду і не атрымліваюць цела забітага для пахавання.

За 20 гадоў былі выкананы больш за 400 смяротных прысудаў, і толькі адзін чалавек быў памілаваны прэзідэнтам.

У 2009 годзе была распачата беларуская кампанія "Праваабаронцы супраць смяротнага пакарання". Ужо пяць гадоў праводзіцца інфармацыйная кампанія "Тыдзень за адмену смяротнага пакарання ў Беларусі". У гэтым годзе беларускія праваабаронцы далучыліся да Сусветнай кааліцыі супраць смяротнага пакарання, якая аб'ядноўвае каля 150 грамадскіх арганізацый, што займаюцца гэтай праблемай.

На 9 кастрычніка 2017 года анлайн-петыцыю за адмену смяротнага пакарання ў Беларусі падпісалі 16.528 чалавек.

Паводле статыстыкі Міністэрства юстыцыі РБ, з 1990 года ў Беларусі не выносіліся смяротныя прысуды толькі ў 2012-м і 2014 гадах. Найбольшая колькасць смяротных прысудаў была вынесена ў 1998 годзе – 47, у 1997-м – 46, у 1995 годзе – 37. У 2016 годзе былі вынесены 4 смяротныя прысуды.

ГДЕ ЭТО ВИДАНО...

Отсидел 10 суток и штраф получил

Футбольный болельщик Александр Венгерский отсидел 10 суток за решеткой после того, как выбежал в Борисове на футбольное поле с бело-красно-белым флагом.

На суде он заявил, что после задержания его ставили на колени сотрудники ОМОНа и били по почкам, а также вызывали ему "скорую помощь".

А.Венгерский получил также штраф в сумме 460 рублей (20 базовых величин) за участие в уличной акции против военных учений «Запад-2017», прошедшей 8 сентября в Минске. Такое решение, как сообщил правозащитный сайт spring96.org, 9 октября вынес суд Вилейского района Минской области.

(По инф. БелаПАН.)

ВЕРДЫКТ

...За няпраўдзівае паведамленне

10 жніўня падчас рабочай паездкі ў Брэст Аляксандра Лукашэнкі жанчына ў стане алкагольнага ап'янення з мабільнага тэлефона свайго сужыцеля патэлефанавала па нумары 102 і заявіла, што «Лукашэнка да Брэста не даедзе, там закладзена бомба».

Учора суд Маскоўскага раёна Брэста прызнаў жанчыну вінаватай па ч.1 арт.340 КК (заведама няпраўдзівае паведамленне аб небяспецы) і прыгаварыў да аднаго года пазбаўлення волі ўмоўна з выпрабавальным тэрмінам на адзін год і абавязкам выканаць грамадска карысныя працы на працягу 120 гадзін.

ЗДАРЭННЕ

У Ляхавіцкім раёне ў лабавым сутыкненні дзвюх фур з прычэпамі загінуў грамадзянін Польшчы

У Ляхавіцкім раёне пры сутыкненні двух грузавых аўтамабіляў адзін кіроўца загінуў, другі шпіталізаваны ў рэанімацыйнае аддзяленне бальніцы.

Як паведаміла ДАІ УУС Брэсцкага аблвыканкама, аварыя здарылася 9 кастрычніка каля 5.53 на 452-м кіламетры аўтадарогі Р43 мяжа Расійскай Федэрацыі (Звянчатка) – Крычаў – Бабруйск – Івацэвічы.

Паводле папярэдняй інфармацыі, 43-гадовы грамадзянін Польшчы (жыхар горада Лукаў), які знаходзіўся за рулём Volvo з прычэпам, выехаў на паласу сустрэчнага руху, дзе ўчыніў лабавое сутыкненне з фурай MAN з прычэпам, якой кіраваў 25-гадовы жыхар Слуцка.

У выніку сутыкнення кіроўца Volvo памёр на месцы. Кіроўца беларускай фуры шпіталізаваны ў Ляхавіцкую цэнтральную раённую бальніцу, дзе цяпер урачы змагаюцца за яго жыццё.

СУД!

Вось дык напазычаў – 500 тысяч долараў!

Намеснік кіраўніка Адміністрацыі Партызанскага раёна Мінска, дэпутат Мінгарсавета, член Камуністычнай партыі Беларусі Мікалай Петрамовіч быў затрыманы яшчэ ў лютым гэтага года па падазрэнні ў махлярстве. Паводле звестак абвінавачання, з 2008-га па 2016 год ён шляхам падману атрымаў у доўг ад розных людзей каля 500 тысяч долараў. Усяго ў справе фігуруе больш за 30 пацярпелых.

На папярэдніх пасяджэннях суда сведкі распавядалі, што давалі грошы Петрамовічу пад развіццё яго бізнесу, некаторых ён бышцам бы абяцаў прасунуць у чарзе на кватэру.

"У пятніцу яшчэ будуць выступаць сведкі па справе, а вось на наступным тыдні ўжо, відаць, пачнуцца спрэчкі бакоў", – паведамілі "Народнай Волі" ў судзе Першамайскага раёна.

Сяргей НІКАНОРАЎ.

100 РАДКОЎ МІХАСЯ СКОБЛЫ

Школа без Каліноўскага

Ёсць такая народная прыказка: сей авёс у гразь – будзеш князь. Сэнс яе ў тым, што ўсё трэба рабіць своечасова, і тады атрымаеш добры ўраджай. Прыказка тая міжволі згадваецца, калі ўсплываюць у памяці школьныя гады, урокі па ўлюбёнай беларускай літаратуры. Столькі гадоў прайшло, а і сёння не забываюцца і непаседліва-цікаўны Данік Малец з "Сірочага хлеба" Янкі Брыля, і скватна-бесцырымонная Сцёпчыха з "Пяці лыжак заціркі" Змітрака Бядулі, і наіўна-даверлівая Ганна Чарнушка з "Людзей на балоце" Івана Мележа. Не шкадавала тагачасная школьная праграма гадзін і на выдатную паэзію – да гэтай пары ў памяці і "Паміж пяскоў егіпецкай зямлі" Максіма Багдановіча, і "Сінія касачы" Пімена Панчанкі, і "Курган" Янкі Купалы.

За заданне вывучыць на памяць названую паэму я і сёння ўдзячны настаўніцы Ірыне Антонаўне Венскай (дай Божа ёй здароўя і доўгіх гадоў жыцця!). "Курган" – адна з вяршыняў купалаўскай паэзіі, якая ніколі не страціць сваёй актуальнасці. Тым больш яна актуальная ў сённяшняй Беларусі, дзе адносіны ўлады да гусляроў-пісьменнікаў ніяк нельга назваць нармальнымі. Прыгадайма словы пыхлівага князя: "Запяеш па душы, дасі ўцехі гасцям – / поўны гуслі насыплю дукатаў". І адказ гусляра: "Скурганіў бы душу чырванцом тваім я, / гуслям, княжа, не пішуць законаў"; "сілен, княжа, караць, галаву сілен зняць – / не скуеш толькі дум ланцугамі".

Дзіцячая памяць учэпістая і пакоўная, як вандроўны чамадан на калёсіках. Калі ў яе засекі нешта цікавае трапляе, то застаецца на ўсё жыццё, і не раз у жыцці спатрэбіцца.

Зразумела, школьныя праграмы з той незабыўнай для мяне пары неаднойчы змяняліся, удакладняліся, дапаўняліся. А найчасцей – караціліся, паколькі на беларускую мову і літаратуру там адводзілася ўсё менш і менш гадзін.

Вось і сёлета Міністэрства адукацыі вырашыла падкараціць і без таго ўжо кароткія, як зайцаў хвост, праграмы па беларускай літаратуры. З іх прыбралі апавяданні "У дубах" Якуба Коласа і "Роднае карэнне" Максіма Гарэцкага, драматычны абразок "Датрымаў характар" Алеся Гаруна, верш "Рэквіем па кожным чацвёртым" Анатоля Вярцінскага. На ўроках беларускай літаратуры школьнікі больш не будуць знаёміцца з Бібліяй, бо, ці бачыце, яе вывучаюць на ўроках літаратуры рускай. Гэта тлумачэнне яшчэ можна было б прыняць, калі б не існавала перакладаў Бібліі на сучасную беларускую мову. А іх жа ажно тры – Янкі Станкевіча, Васіля Сёмухі і Уладзіслава Чарняўскага. Дык навошта беларускім школьнікам Біблія па-руску?

Знікнуць са школьных падручнікаў асобныя творы Кірылы Тураўскага, Янкі Лучыны, Цёткі, Янкі Купалы. У апошняга адшчыкнулі хіба найбольш – вершы "Як у казцы", "У вырай", "Паязджане", "На сход" (памятаеце – "На сход, на ўсенародны грозны сход, / ідзі, разгневаны, абрабаваны народ!"; няйнакш чыноўнікі ад адукацыі ўспрынялі гэтыя радкі як заклік выходзіць на плошчу).

Не будуць старшакласнікі вывучаць і вершаваны раман "Родныя дзеці" Ніла Гілевіча. А там жа столькі тэм узнята – і патрыятызм, і сям'я, і знаходліва высмеяная паэтам трасянка, на якой размаўляе сынок-манкурт. Хіба гэта ўсё не надзённа для нашага грамадства?

Дарэшты выкінута са школы і публіцыстыка Кастуся Каліноўскага. Гэта значыць, што дзевяцікласнікі ўжо нават і ўяўлення не мецьмуць ні пра "Лісты з-пад шыбеніцы", ні пра "Мужыцкую праўду". А там, гавару гэта з поўнай адказнасцю, сцісла і даходліва выкладзена нацыянальная праграма для беларусаў – як нам жыць, чым кіравацца, з кім дружыць, каго асцерагацца.

Проста дзіву даешся, як малады (24-гадовы!) Каліноўскі, для паважнасці ўзяўшы сабе псеўданім *Яська – гаспадар з-пад Вільні*, так трапна і празорліва вызначыў, што павінны былі зрабіць беларусы яшчэ ў XIX стагоддзі, не зрабілі ў XX і не спяшаюцца рабіць у XXI стагоддзі. Каліноўскі ўсё распісаў, склаў для сваіх суайчыннікаў своеасаблівы кодэкс будаўніка Беларускай дзяржавы.

Вось у 1-м нумары "Мужыцкай праўды" гучыць яго палымяны заклік да салідарнасці: "Возьмемся, дзецюкі, за рукі і дзяржэмася разам!" Галоўная тэма 2-га нумару – грамадзянскае непадпарадкаванне: "Калі хочаце бараніць сваю зямлю, то не служэце паншчыны і не плацеце падаткі ў казну – от і будзе справядлівасць". У 3-м нумары абгрунтоўваецца каштоўнасць свабоды і несакрушальная вера ў свой народ, кіраваны Божым провідам: "Нам вольнасці трэба, але такой, якую мы самі паміж сабой зробім. Толькі, дзецюкі, смела, бо з намі Бог і праўда, а калі мы з Богам, то з намі ваяваць трудна, бо Боская моц вялікая, а народу многа". У 4-м нумары адразу кідаецца ў вочы крылаты выраз, з якога павінны пачынацца ўсе беларускія падручнікі па паліталогіі: "Не народ зроблены для ўрада, а ўрад для народа – гэтак, дзецюкі, ёсць на цалюсенькім свеце". Тамсама знаходзім словы пра зрусіфікаваную школу: "У нас, дзецюкі, адно вучаць у школах, каб ты знаў чытаць па-маскоўску, каб цябе зусім спраўна перарабіць на маскаля".

Мы безліч разоў чулі, як доблеснае беларускае войска збіраецца касцьмі легчы, а не прапусціць натаўскія танкі на Расію. Вось жа і пра гэта яшчэ сто пяцьдзясят пяць гадоў таму напісаў *Яська – гаспадар з-пад Вільні* ў 5-м нумары сваёй газеты: "Нашымі грудзьмі цар маскоўскі застаўляецца і нашымі рукамі ўсмірае бунты і запрагае ўсіх нас у вечную няволю". 6-ы нумар газеты прысвечаны пытанню веры, і тут Каліноўскі не вагаецца: "Цар маскоўскі перакупіў многа папоў і вялеў нас у схізму запісаць і, як антыхрыст, адабраў ад нас нашу справядлівую ўніяцкую веру". І нарэшце 7-ы, апошні, нумар "Мужыцкай праўды" адкрыта заклікае да ўзброенага паўстання: "Трэба нашым хлопцам спяшыць з віламі ды косамі туды, дзе дабіваюцца волі і праўды, адкуль цягне на нас нячыстая маскоўская сіла".

Зноў – як у выпадку з Купалам. Той заклікаў на сход, а Каліноўскі – да паўстання. Таму абодвух – прэч.

Без пералічаных твораў школьная беларуская літаратура выглядае як дрэва са збуцвелай сарцавінай. Нібыта з выгляду ўсё на месцы – і галіны да сонца імкнуцца, і ў кроне птушкі абзываюцца, а наскочыць бура – і зламаецца нетрывалы ствол...

Цягам апошніх гадоў Каліноўскага паступова, усё з большым імпэтам стараюцца дыскрэдытаваць у прыўладных СМІ (асабліва тут вызначыўся часопіс "Беларуская думка"), у тых жа школьных падручніках па гісторыі. Цяпер чарга дайшла і да ягонай празорлівай публіцыстыкі, ад якой адлучылі беларускую школу.

Дзеля чаго ўсё гэта робіцца? Каму перашкаджалі ў школьнай праграме творы Купалы, Коласа, Гаруна, Цёткі, Гарэцкага, Гілевіча, Вярцінскага і Кастуся Каліноўскага – нацыянальнага героя №1? Адказ мне тут бачыцца адзін. І ён несуцяшальны.

Школа са збуцвелай сарцавінай выпусціць у свет і людзей з чарвівінкай унутры, з якіх не атрымаецца народу, здольнага выжыць у часы глабальных узрушэнняў. І хтосьці дужа зацікаўлены, каб новае пакаленне беларусаў вырасла падатлівым, каб не мела ў сабе здаровай нацыянальнай сарцавіны, якую ў чалавеку змалку ўзгадоўваюць родная гісторыя, родная мова і родная літаратура.

АКТУАЛЬНО

С 1 января могут измениться тарифы на ЖКУ

Министерство антимонопольного регулирования совместно с Министерством жилищно-коммунального хозяйства разработали «Тарифную тетрадь», в которой прописаны новые тарифы на жилищно-коммунальные услуги. Ввести их планируется с 1 января. Пока же «Тарифная тетрадь» разослана на согласование в бизнес-сообщества. Ожидается, что в ближайшее время она будет направлена на рассмотрение А.Лукашенко.

Предполагаемые изменения коснутся всех жилищно-коммунальных услуг. Причем вырастут не только тарифы, но в некоторых случаях, как, например, при оплате пользования лифтом или вывоза мусора, несколько изменится сам механизм расчетов. Например, сейчас за **услуги лифта** платят жильцы второго и выше этажей 1,28 рубля в месяц на одного человека. С нового года эту цифру предлагается увеличить до 1,38 рубля, при этом *"установить поправочный коэффициент на каждый этаж свыше (ниже) 9-го этажа"*. Что касается **вывоза мусора**, то если сейчас с одного жильца взимается плата в 0,968 рубля, то с 1 января в домах, оборудованных мусоропроводом, эту плату могут увеличить до 1,38, в домах без мусоропровода – до 1,01 рубля.

Что касается **теплоснабжения,** то сегодня за 1 Гкал все белорусы платят одинаково – 16,925 рубля. Разработчики «Тарифной тетради» предлагают ввести дифференциацию. В квартирах, где используются установленные приборы индивидуального учета расхода тепловой энергии, 1 Гкал будет стоить 19,2421 рубля. В квартирах без таких счетчиков – 21,3801. Если же данные приборы установлены, но не используются – 25,6561 рубля. Сделано это, как поясняют разработчики «Тарифной тетради», «*в целях стимулирования населения к энергосбережению*». Стоит отметить, что с 1 января планируется снизить цены на отопление в квартирах и домах, где никто не прописан. Владельцы таких помещений платят за теплоснабжение полный экономически обоснованный тариф. Сегодня он составляет 91,18 рубля за 1 Гкал. С 1 января предлагается его уменьшить до 86,41 рубля.

Ну и наконец что касается электро- и газоснабжения. Предлагаются следующие тарифы:

Электроснабжение, рублей за 1 кВт·ч

Наименование услуги	Тарифы		
	Действующие с 1 сентября 2017 года.	Предлагаемые к введению в 2018 году	*Справочно: с 1 января 2018 года в соответствии с действующим порядком*
Тарифы дифференцированы в зависимости от:			
1.оборудования жилого дома (квартиры) в установленном порядке электрической плитой:			
оборудованных в установленном порядке электрическими плитами:			
одноставочный тариф			
до 250 кВт·ч включительно	0,1094	0,1230	*0,1230*
свыше 250 до 400 кВт·ч включительно с повышающим коэффициентом 1,3	0,1422	0,1599	*0,1599*
свыше 400 кВт·ч (по тарифу, обеспечивающему полное возмещение экономически обоснованных затрат)	0,19	0,209	*0,209*
не оборудованных в установленном порядке электрическими плитами:			
одноставочный тариф			
до 150 кВт·ч включительно	0,1287	0,1447	*0,1447*
свыше 150 до 300 кВт·ч включительно с повышающим коэффициентом 1,3	0,1673	0,1881	*0,1881*
свыше 300 кВт·ч (по тарифу, обеспечивающему полное возмещение экономически обоснованных затрат)	0,19	0,209	*0,209*
не оборудованных в установленном порядке электрическими плитами и системами централизованного горячего водоснабжения и снабжения природным газом:			
одноставочный тариф			
до 300 кВт·ч включительно	0,1287	0,1447	*0,1447*
свыше 300 кВт·ч включительно с повышающим коэффициентом 1,3	0,1673	0,1881	*0,1881*
2.использования электроэнерии для целей отопления и горячего водоснабжения*:			
в период минимальных нагрузок (с 23.00 до 6.00 – с учетом понижающего коэффициента 0,7 к уровню тарифа на электрическую энергию для потребителей с установленными газовыми плитами	0,09	0,0129	*0,1013*
в остальное время суток – на уровне тарифа на электрическую энергию для потребителей с установленными газовыми плитами с применением повышающего коэффициента 1,3	0,1674	0,0239	*0,1881*
3.времени суток использования электрической энергии *(по временным периодам)* для граждан, жилые дома (квартиры) которых оборудованы в установленном порядке:			
электрической плитой:			
в период минимальных нагрузок (с 22.00 до 17.00) – с применением коэффициента 0,7;	0,0764	0,0861	*0,0861*
в период максимальных нагрузок (с 17.00 до 22.00) – с применением коэффициента 2;	0,2189	0,2460	*0,2460*
газовой плитой:			
в период минимальных нагрузок (с 22.00 до 17.00) – с применением коэффициента 0,7;	0,09	0,1013	*0,1013*
в период максимальных нагрузок (с 17.00 до 22.00) – с применением коэффициента 2	0,2575	0,2894	*0,2894*

* Для установления тарифов для целей нагрева на уровне, обеспечивающем паритет с использованием тепловой энергии потребуется разработка порядка компенсации выпадающих доходов энергоснабжающих организаций ГПО "Белэнерго" за счет средств бюджета.

Газоснабжение природным и сжиженным газом

Наименование услуги	Тарифы		
	Действующие с 1 сентября 2017 года	Предлагаемые к введению в 2018 году	*Справочно: с 1 января 2018 г. в соответствии с действующим порядком*
1.Газ природный, ***рублей за 1 куб. м:***			
1.1.используемый с установленными приборами индивидуального учета расхода газа:			
при наличии индивидуальных газовых отопительных приборов в зависимости от годового потребления газа *(нарастающим итогом):*			
в отопительный период:			
до 3000 куб. м включительно	0,0983	0,1204	*0,1204*
свыше 3000 до 5500 куб. м включительно с повышающим коэффициентом 1,3, но не выше цены, обеспечивающей полное возмещение экономически обоснованных затрат на оказание этой услуги	0,1278	0,1565	*0,1565*
свыше 5500 куб. м по цене, обеспечивающей полное возмещение экономически обоснованных затрат	0,4226	0,4648	*0,4648*
в летний период:			
до 3000 куб. м включительно	0,3081	0,3296	*0,3296*
свыше 3000 до 5500 куб. м включительно с повышающим коэффициентом 1,3	0,4005	0,4285	*0,4285*
свыше 5500 куб. м по цене, обеспечивающей полное возмещение экономически обоснованных затрат	0,4226	0,4648	*0,4648*
при отсутствии индивидуальных газовых отопительных приборов	0,3081	0,3296	*0,3296*
1.2.используемый без приборов индивидуального учета расхода газа:			
при наличии газовой плиты и централизованного горячего водоснабжения или индивидуального водонагревателя (за исключением газового) *(с одного проживающего в месяц)*	2,44	2,61	*2,61*
при наличии газовой плиты и индивидуального газового водонагревателя (при отсутствии централизованного горячего водоснабжения) *(с одного проживающего в месяц)*	7,05	7,54	*7,54*
при наличии газовой плиты и отсутствия централизованного горячего водоснабжения и индивидуального газового водонагревателя *(с одного проживающего в месяц)*	3,98	4,25	*4,25*
при наличии индивидуальных газовых отопительных приборов *(за 1 кв. метр общей площади жилого помещения в месяц):*			
в отопительный период	0,4874	0,5214	*0,5214*
в летний период	0,1827	0,1954	*0,1954*
2.Газ сжиженный, *рублей за 1 кг:*			
2.1.используемый с установленными приборами индивидуального учета расхода газа:			
При наличии индивидуальных газовых отопительных приборов:			
в отопительный период	1,7579	1,8804	*1,8804*
в летний период	0,8216	0,8789	*0,8789*
При отсутствии индивидуальных газовых отопительных приборов	0,8216	0,8789	*0,8789*
2.2.используемый без приборов индивидуального учета расхода газа:			
при наличии газовой плиты и централизованного горячего водоснабжения или индивидуального водонагревателя (за исключением газового) *(с одного проживающего в месяц)*	2,44	2,61	*2,61*
при наличии газовой плиты и индивидуального газового водонагревателя (при отсутствии централизованного горячего водоснабжения) *(с одного проживающего в месяц)*	6,95	7,43	*7,43*
при наличии газовой плиты и отсутствии централизованного горячего водоснабжения и индивидуального газового водонагревателя *(с одного проживающего в месяц)*	3,26	3,49	*3,49*
при наличии индивидуальных газовых отопительных приборов *(за 1 кв. метр общей площади жилого помещения в месяц):*			
в отопительный период	5,7713	6,1736	*6,1736*
в летний период	0,8216	0,8789	*0,8789*
2.3.в баллонах весом 21 кг в пределах норм потребления:			
за 1 кг	0,5835	0,6242	*0,6242*
за 1 баллон	12,25	13,10	*13,10*
2.4.для индивидуальных резервуарных установок (жидкая фаза) за 1 кг	1,5329	1,6397	*1,6397*

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

ФОРМУЛА ЖЫЦЦЯ

Зінаіда БАНДАРЭНКА: «Гэта не дадатак да пенсіі, а мой жыццёвы прынцып: хачу ўвесь час быць у тонусе»

Народная артыстка Беларусі Зінаіда Бандарэнка запрашае на курсы дыкцыі і манеры трымацца – такая аб'ява з'явілася ў некаторых СМІ. Мы вырашылі даведацца ў Зінаіды Аляксандраўны, як узнікла ідэя з курсамі, хто іх наведвае і чаму, нарэшце, ёй самой не сядзіцца дома?

– У курсаў "Тэхніка і культура мовы, ці Асновы майстэрства" – даўняя гісторыя, – перш за ўсё адзначае Зінаіда Аляксандраўна. – Я пачынала іх выкладаць яшчэ ў тыя часы, калі вымушана была сысці з аркестра Міхаіла Фінберга. Спачатку курсы арганізавалі ў Педагагічным універсітэце, а потым – у Палацы моладзі. У педуніверсітэце не было ўмоў, а тут – студыйны павільён, сцэна, мікрафоны, відэазапіс з праглядамі... Гэта вельмі важна, бо мае курсы – не проста звычайныя лекцыі, а менавіта заняткі па пастаноўцы голасу, дыкцыі, артыкуляцыі, манеры трымацца на сцэне альбо ў кадры.

Што прыемна: сёння амаль усе мае слухачы – беларускамоўная моладзь, шмат хто прыходзіць з курсаў "Мова Нанова". Ёсць студэнты журфака. У БДУ якая ўзнікла сітуацыя: пабудавалі цэлы Інстытут журналістыкі, і амаль усе студыйныя павільёны здаюць у арэнду. Бедным студэнтам практычна няма дзе займацца з камерай… Адным словам, жадаючых наведваць курсы ў Палацы моладзі многа.

– Зінаіда Аляксандраўна, скажыце шчыра: курсы для вас маюць значэнне з фінансавага пункту гледжання?

– Калі б займалася прыватна, то, магчыма, так, нейкую больш-менш добрую капейчыну мела б... Мая пенсія складае сёння каля 500 рублёў. Гэта з улікам надбаўкі за званне народнай артысткі (63 рублі) і за ўзрост: пасля 75-ці пенсіянерам нешта яшчэ даплачваюць.

Але я вяду курсы не дзеля грошай. Гэта не дадатак да пенсіі, а мой жыццёвы прынцып: хачу ўвесь час быць у тонусе. Мне вельмі прыемна займацца з моладдзю, асабліва беларускамоўнай, у якой беларускасць у душы. Яшчэ 5 гадоў таму я пачынала курсы з пытання, на якой мове выкладаць, і большасць была за рускую мову. А сёння нават такога пытання не ўзнікае, хлопцы і дзяўчаты ведаюць, што Бандарэнка вучыць беларускамоўнаму вымаўленню, і прынцыпова ідуць на мае курсы. Мяне не можа гэта не цешыць яшчэ і таму, што я жыву з верай, што нарэшце зменіцца наша тэлебачанне. І павінны быць тыя, хто зможа працаваць па-беларуску на сапраўдным Нацыянальным беларускім тэлебачанні.

Марыя ЭЙСМАНТ.

НЕЗАВИСИМАЯ ЭКСПЕРТИЗА

В чьих руках закон?

В двух соснах запутались чиновники и суды, а страдает простой человек. Я имею в виду процесс, связанный с рассмотрением вопроса о собственности.

В соответствии со статьей 44 Конституции Республики Беларусь государство гарантирует каждому право собственности со своевременным и полным компенсированием стоимости отчужденного имущества, если его отчуждение было принудительным по мотивам общественной необходимости. Такое принудительное отчуждение государство совершило в отношении дома на праве личной собственности гражданина Александра Иосифовича Алькина. Дом и все постройки снесли для строительства на этом участке многоквартирного дома. Собственнику никакая компенсация не выплачена и другой надел для строительства или переноса дома не предоставлен, поскольку на момент сноса дома ничего подобного закон не предусматривал. Таким образом, государство в отношении А.И.Алькина упразднило право собственности гражданина.

Но наступили новые времена. Президент Республики Беларусь в декабре 2013 года издал указ «О некоторых вопросах правового регулирования жилищных отношений». В нем сказано: «…*если законодательством, действовавшим на момент сноса одноквартирного жилого дома, строений, сооружений и насаждений при них, принадлежавших гражданину на праве личной собственности, в связи с изъятием земельного участка для государственных нужд не была предусмотрена выплата денежной компенсации за снесенный жилой дом, то жилое помещение государственного жилищного фонда, полученное этим гражданином в результате такого сноса, независимо от времени его предоставления приватизируется им безвозмездно (без учета квоты, суммы квот), а в случае смерти этого гражданина – членами его семьи, получившими совместно с ним жилое помещение государственного жилого фонда и проживающими в нем*». Казалось бы, иди, гражданин Алькин, в райисполком и оформляй жилое помещение в собственность. Но, оказывается, хорошо на бумаге, да забыли про овраги, а по ним ходить.

Пошел Алькин в исполком. Но получил от ворот поворот. Еще в сентябре 1994 года специальная комиссия произвела оценку квартиры, передаваемой в собственность А.И.Алькина, и определила ее действительную стоимость – 1952 рубля. Райисполком заслушал вопрос о передаче квартир в собственность граждан в пределах жилищной квоты безвозмездно и с доплатой до оценочной стоимости сверх размера квоты и решил разрешить приобретение квартиры в собственность гражданину Алькину с учетом его квоты в сумме 843 рубля с доплатой 1109 рублей.

На следующий день Алькин требуемую сумму оплатил, о чем имеется квитанция. Таким образом, гражданско-правовая сделка купли-продажи состоялась, и Алькин стал собственником жилой площади. Но по указу президента жилая площадь должна быть передана Алькину в личную собственность безвозмездно. Чиновники, очевидно, с президентом не согласились. Они заявили Алькину, что вопроса как такового о передаче ему жилой площади нет, но только нужно получить согласие на приватизацию всех совершеннолетних членов семьи и других постоянно проживающих с ним лиц. На вопрос, на каком это основании нужно чье-то согласие собственнику, в исполкоме сослались на статью 136 Жилищного кодекса Республики Беларусь. Однако в Указе говорится только о собственнике снесенного дома, и никакие другие лица не упоминаются. Из этого вытекает, что никто не вправе воспрепятствовать собственнику в приватизации жилья. В данном же случае дочь Алькина и ее муж согласия на приватизацию дома не дали. Чиновники слукавили. Государство забрало собственность гражданина и должно ему вернуть ее по Указу президента в виде предоставленного в свое время жилого помещения в государственном жилом фонде. Очень простой алгоритм, но…

В споре с чиновниками гражданин бессилен. И пошел Алькин за защитой своих законных прав и интересов в суд. Дело по иску Алькина к исполкому рассматривал суд Советского района. Алькину в удовлетворении исковых требований отказали. Судья обосновал свое решение показаниями представителя администрации Советского района, просившего отказать Алькину в удовлетворении его иска «в связи с отсутствием в настоящее время оснований и в свете требований Указа президента Республики Беларусь №563». Более того, в мотивировочной части своего решения суд сослался как на основание отказа Алькину на подпункты 1.1, 1.2 Указа. Причем эти подпункты – большой секрет! Дело в том, что подпункт 1.1 говорит о том, какие жилые помещения включаются в государственный жилой фонд. Никакого отношения, естественно, к личной собственности граждан он не имеет. В подпункте 1.2 говорится о том, что не подлежат приватизации, обмену, разделу, продаже, предоставлению по договору найма жилые помещения коммерческого использования, жилые помещения социального пользования, жилые помещения в общежитиях и социальные жилые помещения. Сделана еще и ссылка на подпункт 1.1.9 Указа президента от 26 апреля 2010 года №200. Но в нем говорится о приватизации жилого помещения за чеки «Жилье». Алькину не надо приватизировать жилое помещение ни за деньги, ни за чеки «Жилье». Читатели могут попробовать догадаться с трех раз, какое отношение все эти подпункты имеют к вопросу Алькина.

Такое решение районного суда Алькина не удовлетворило, и он обратился в Городской суд с жалобой. Судебная коллегия Городского суда жилое помещение Алькина почему-то именовало спорным, хотя спорить тут не о чем, ибо нет предмета спора, приняла во внимание, что для приватизации нужно согласие дочери Алькина и ее мужа, потому что за ними сохраняется равное с нанимателем право владения и пользования этим жилым помещением, и решила, что доводы истца о том, что он имеет право на безвозмездную приватизацию занимаемого жилого помещения, никем не оспариваются. Так верните человеку **ЕГО** собственность, а заодно и деньги, взятые у него незаконно за жилье.

Далее судебная коллегия заявляет: кроме того, во исполнение Указа №563 президента Республики Беларусь спорное жилое помещение с 1 июля 2016 года включено в состав жилых помещений коммерческого использования. Интересно было бы узнать, Алькину в том числе, в каком это месте Указа президента так прямо и записано, что жилое помещение, занимаемое именно гражданином А.И.Алькиным, включено в состав жилых помещений коммерческого использования.

Далее судебная коллегия указала, что доводы Алькина о том, что законодательством не определен порядок приватизации жилых помещений, полученных в счет компенсации за снесенный жилой дом, несостоятельны, поскольку этот порядок определен статьей 136 Жилищного кодекса и Указом президента Республики Беларусь №563. В чем же несостоятельность доводов Алькина? В том, что он не просит разрешить ему приватизацию жилого помещения государственного жилого фонда, а требует вернуть ему его собственность?!

В соответствии со статьей 13 Конституции Республики Беларусь в стране имеются только две формы собственности – государственная и частная. Жилищный кодекс, на который так упорно ссылаются чиновники и суды, регулирует вопросы использования государственного жилого фонда, а Указ президента Республики Беларусь, на который также ссылаются те же юридические и физические лица, регулирует вопросы частного жилья. И смешивать эти две формы собственности и пытаться вводить Алькина в заблуждение не к лицу и чести чиновников и судов. Поскольку Указом порядок безвозмездного предоставления жилого помещения из государственного жилого фонда гражданам в связи со сносом их домов не определен, то действует Постановление Совета Министров Республики Беларусь от 30.06.1992 №398 (ред. от 30.07.1993) «Об утверждении Положения о приватизации жилых помещений в домах государственного и общественного жилищного фонда, их обслуживании и ремонте». В пункте 29 Постановления записано: «*Жилые помещения, полученные гражданами в домах государственного и общественного жилищного фонда в результате сноса жилых домов, принадлежавших им на праве собственности, в связи с изъятием земельных участков для государственных или общественных нужд, если им не была предусмотрена денежная компенсация за эти дома, независимо от времени предоставления квартиры, передаются этим гражданам или их наследникам безвозмездно*». То есть правительство четко установило, что жилое помещение просто передается гражданину – собственнику снесенного дома. Значит, указанное помещение не приватизируется на условиях статьи 136 Жилищного кодекса. Это во-первых, а во-вторых, передача производится безвозмездно. Эти условия в отношении Алькина не соблюдены. Отказ Алькину в безвозмездной передаче жилого помещения на том основании, что нет согласия его дочери и зятя на приватизацию, есть грубое нарушение его законных прав и интересов. Так в чьих же руках закон? И кто восстановит Алькина в его правах и вернет ему собственность?

Николай ШАЛИМО, юрист, магистр Международной Академии информационных технологий.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Злыдню выбіла скулу – заслужыла пахвалу

У Светлагорску маладзён пры дапамозе сацыяльных сетак пазнаёміўся з 15-гадовай навучэнкай каледжа. Даведаўшыся пра яго сапраўдны ўзрост, дзяўчына адмовілася працягваць адносіны. А калі "кавалер" стаў дакучаць, адным ударам зламала яму сківіцу. Пацярпелы звярнуўся ў міліцыю, узбуджана крымінальная справа.

Юрлівы вельмі маладзён
Лічыў, напэўна, гэтак:
Як будзе заляцацца ён
Да юных малалетак,
Дык вынік мецьме неблагі,
Жаданні могуць збыцца,
Бо ім лягчэй дурыць мазгі,
Чым дзеўкам-маладзіцам.
А дапаможа інтэрнэт,
Бо там шукае шчасце
Нямала дзевак і кабет.
Кіпяць такія страсці!
У ім гуляюць у "любоў"
І юныя німфеткі.
Адну з іх маладзён знайшоў
У сховах-нетрах Сеткі.
І завязалася тады
Між імі перапіска.
Юрлівец многа ліў вады,
А праўды – і не блізка.
Ён падбіраўся, як ліса,
У сэрцы кратаў струны…
Ну а галоўнае – пісаў,
Што ён таксама юны.
Не сумняваўся: на кручок
Ён падсадзіў умела…
Рашыў нарэшце, што дзяўчо
Для большага саспела.
Дык годзе пудрыць ёй глузды –
Час захлынацца ў блудзе.
А малалетка сапраўды
Паверыла аблудзе,
І рамантычныя яна,
Прынамсі, мела планы:
Што будзе вершы да цямна
Чытаць яе каханы.
Але прыйшоў такі бугай!
Дый, мусіць, выпіў піва.
Яму пад трыццаць год, бадай,
Яшчэ й глядзіць юрліва –
Благі выказвае намер…
Ды не прынёс і кветкі…
Не трэба гэткі кавалер
Для юнае німфеткі!
Яна дала яму адлуп,
Каб не было дакукі.
Юрлівец не стаяў, як слуп,
Стаў распускаць ён рукі.
Дзяўчынка злыдню
ў морду – трэсь!
Кулак – нібыта камень.
Перакасіўся твар увесь.
А так і трэба! А не лезь
Юрлівымі рукамі!
Паганцу выбіла скулу
Майстэрскім аперкотам,
Чым заслужыла пахвалу.
Што ж адбылося потым?
Ён на німфетку не папёр
І не ўвязаўся ў бойку:
Падумаў, што яна баксёр –
Дадасць яшчэ і "двойку".
Ён у міліцыю пабег –
Маўляў, дзяўчо пабіла.
Там капітан падняў на смех,
Глядзеў як на дэбіла…
Пабітаму сказаў бы я:
Пап'еш-паколеш лекі –
Зрасцецца сківіца твая,
А зганьбіўся – навекі.

* * *

Хлапцы! Каб нейкае дзяўчо
Вам сківі не ламала,
Не кідала цераз плячо,
Наведвайце спартзалы!

ХАЧУ СКАЗАЦЬ...

Альбо вы рэальна змагаецеся за тое, каб прыйсці да ўлады, альбо не называйце сябе апазіцыяй…

Прачытаў на сайтах пра нядаўнюю сустрэчу, здаецца, у Гомелі групы апазіцыйных лідараў. Некалькі вядомых асоб прыехалі з Мінска. Гаворка вялася пра чарговыя выбары ў мясцовыя Саветы. Як заўсёды, дасталося існуючым уладам, маўляў, вынікі галасавання будуць сфальсіфікаваны, дэпутацкія мандаты атрымаюць тыя, хто лаяльны да вертыкалі, хто падзяляе пазіцыю "Чырвонага дома".

Я не выключаю верагоднасці розных махлярстваў падчас выбарчай кампаніі. Але мяне вельмі і вельмі засмуціла спакойна-абыякавае выказванне аднаго са сталічных важакоў наконт таго, што, маўляў, улады ўсё ж прапусцяць у мясцовыя Саветы 20–30 апазіцыянераў. Сказана было так, як быццам гэтая лічба ўсіх задавальняе.

Такое стаўленне да сітуацыі, якая складваецца з чарговай палітычнай кампаніяй, лічу абсалютна няправільным. Апускаць рукі ўжо на сённяшнім этапе – значыць, распісацца ў поўнай бездапаможнасці. Калі вас, бясслаўныя апазіцыянеры, задавальняе тое, што ўлады прапусцяць у мясцовыя органы кіравання 20–30 вашых сябраў, то ці не лепш вам наогул адмовіцца ад змагання за ўзыходжанне на палітычны алімп?

Возьмем тыя ж сельскія Саветы. Дэпутацкая групоўка ў кожным з іх налічвае прыкладна 15–20 чалавек. Каб атрымаць мандат, трэба заручыцца падтрымкай некалькіх дзясяткаў выбаршчыкаў. Не мільёнаў, як падчас прэзідэнцкіх выбараў, і не дзясяткаў тысяч, як, магчыма, пры парламенцкіх, а ўсяго, паўтараю, некалькіх дзясяткаў чалавек. Ідзіце ў кожную хату, у кожную сям'ю, гаварыце, тлумачце сваю пазіцыю, пераконвайце ў тым, што менавіта вы самыя дастойныя кандыдаты ў дэпутаты мясцовага Савета – глядзіш, і вам аддадуць людзі свае галасы.

Скажаце: нічога з гэтага не атрымаецца, усё роўна сфальсіфікуюць вынікі галасавання. Але ж падчас правядзення выбараў у мясцовыя Саветы гэта зрабіць не так проста. У рэшце рэшт вы можаце дамовіцца з тымі, хто з усіх прэтэндэнтаў аддае перавагу вам, што яны публічна зробяць заяву непасрэдна на выбарчым участку, што прагаласавалі менавіта за вас.

Вы можаце папрасіць сваіх прыхільнікаў, каб яны на бюлетэнях зрабілі нейкія ўмоўныя адзнакі, і тады пералік іх прадставіць рэальную карціну галасавання. А калі будзе выяўлена махлярства, то гэта дасць вам права прыцягнуць вінаватых да юрыдычнай адказнасці і патрабаваць правядзення паўторных выбараў.

Ды што тут казаць! Калі ў вас, спадары апазіцыянеры, ёсць жаданне ўзяць уладу ў свае рукі, то з усіх сіл змагайцеся за гэта, а не займайцеся толькі балбатнёй. Шкада, што мой сталы ўзрост не дазваляе мне рвацца ў вялікую палітыку, але вам, маладым, трэба зразумець, што пад ляжачы камень вада не цячэ.

Ігнат ГУРЫНОВІЧ, пенсіянер.

РЭЗАНАНС

Нашы навукоўцы не горшыя за замежных…

Калі іх праца будзе варта аплачвацца, то яны парадуюць інтэлектуальнымі дасягненнямі

Хочаш мець месячны заробак у памеры 700 рублёў – будзь прафесарам. Заробак дацэнта – прыкладна 500 рублёў. Меншы, чым у кіроўцы аўтамабіля, аўтаслесара, цырульніка і г.д. А пенсіі ў былых нашых навукоўцаў – на ўзроўні 300 рублёў.

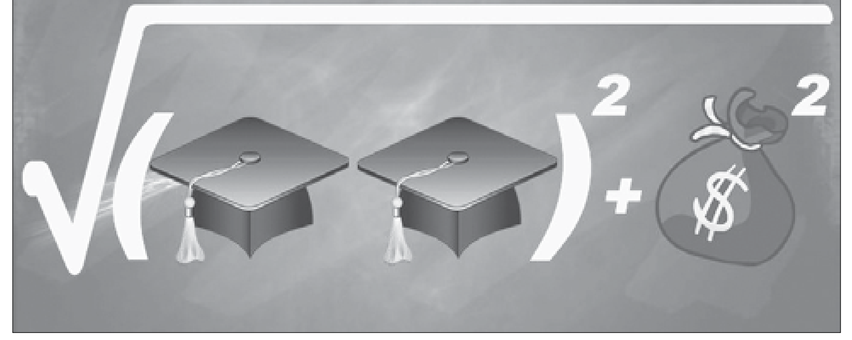

І гэта ў той час, калі галоўная прадукцыя навукі – новыя тэхналогіі, інавацыі, камп'ютарныя праграмы – з'яўляецца асновай прагрэсу, дабрабыту і багацця краіны. Што ні кажыце, а прырода не абдзяліла нашых суайчыннікаў інтэлектам і талентамі. Доказам гэтаму могуць быць высокія месцы, якія займаюць нашы школьнікі і студэнты на міжнародных конкурсах і алімпіядах. Высока ацэньваюцца нашы праграмісты. Ускосным пацвярджэннем сказанага можа быць выказванне амбасадара Ізраіля аб тым, што вельмі многія кіраўнікі ўрада, генералы, навукоўцы яго краіны з'яўляюцца выхадцамі з Беларусі.

Такім чынам, у нашай краіне на сённяшні дзень ёсць самы важны складнік для росквіту – адукаваныя, таленавітыя людзі. Вось у іх і трэба ўкладваць грошы. Фінансаваць навуковыя даследаванні, плаціць прыстойную зарплату навукоўцам, забяспечыць годную старасць адпаведнай пенсіяй. На жаль, гэтага няма. І вось якія наступствы гэткай палітыкі мы маем. Лепшыя, найбольш таленавітыя спецыялісты з'язджаюць у другія краіны або працуюць на прадстаўніцтвы зарубежных фірм у Беларусі. На адным сельскагаспадарчым семінары менеджар нямецкай фірмы БАСФ, выпускнік адной з нашых ВНУ, з вялікім імпэтам вучыў у полі, як правільна і эфектыўна прымяняць сродкі аховы раслін, якія вырабляе гэтая фірма. Вядомы наш фермер падышоў да яго і задаў такое пытанне: "Вы, мабыць, навуковец – так файна, прафесійна распавядаеце?" – "Так, я кандыдат сельскагаспадарчых навук". – "Дык чаму ж вы, як навуковец, не распрацавалі свой, беларускі, прэпарат і не прадставілі яго тут, а рэкламуеце нам нямецкі?" Адказу не было.

Атрымліваючы мізэрную зарплату, навукоўцы, кандыдаты і дактары навук, каб пракарміць сем'і, вымушаны выконваць не зусім навуковую працу. Напрыклад, заключаць кантракты і праводзіць даследаванні чужых прэпаратаў, часцей замежных, з мэтай іх рэгістрацыі. Гэта яшчэ больш-менш блізка да навукі. Другім такой работы не стае, і яны зарабляюць па-рознаму ў розных відах дзейнасці, далёкіх ад навукі. Аднак, каб атрымаць значныя навуковыя дасягненні, трэба паглыбіцца ў тэму поўнасцю, у вольны час вывучаць адпаведную літаратуру, а не таксаваць ці рамантаваць бытавую тэхніку.

Думаю, цяжка са мной не пагадзіцца: лепш было б тыя вялікія валютныя сродкі або хаця б іх часцінку, якія мы трацім на закуп імпартных прэпаратаў і ўсяго іншага, аддаць нашым навучальным і навуковым установам. Гэта было б на карысць краіны. Паўтаруся: нашы людзі, нашы навукоўцы ніколькі не дурнейшыя за замежных. Сотні мільёнаў долараў застануцца ў краіне, будуць высокаінтэлектульныя рабочыя месцы і г.д. А потым будзе і экспарт таго, што створым сваім розумам.

Цяпер мы хвалімся экспартам IT-паслуг. Гэта, на мой погляд, не зусім добра, таму што нашы праграмісты працуюць на чужога "дзядзьку", дапамагаюць яму, а не нашым прадпрыемствам, стаць больш багатым. Я не агітую за савецкую ўладу, але ў тыя часы навукоўцаў больш-менш паважалі. У 1980-я гады, калі я пачынаў працаваць у ВНУ, аклад дацэнта быў 320 рублёў, у маёра міліцыі – прыкладна 250, сярэдні заробак па краіне – 150 рублёў. Цяпер аклад дацэнта менш за 200 рублёў, а з усімі дабаўкамі і прэміямі – каля 500. Сярэдняя зарплата па краіне, як адзначалася ў газеце "Народная Воля", больш за 800 рублёў. А ў маёра міліцыі больш за тысячу. Вось такая арыфметыка. І таленавітыя маладыя людзі пры выбары напрамку будучай дзейнасці, вядома ж, ведаюць гэтыя лічбы і не ідуць у навуку. Краіна, якая губляе свой патэнцыял, не будзе мець шчаслівай будучыні. У перадавых краінах свету навукоўцы і распрацаваныя імі тэхналогіі робяць значны ўнёсак у бюджэт. Вынікі такой палітыкі мы бачым, купляючы іх тэхніку, нават не самую новую.У нас гэтага вельмі мала і будзе яшчэ менш. Можа, нават здарыцца так, што не стане грошай плаціць вялікую зарплату сілавікам. Трэба ўкладваць грошы не ў зброю, а ў тэхналогіі.

P.S. *Гэты ліст быў ужо гатовы, калі прачытаў у "Народнай Волі" за 19 верасня інтэрв'ю з вядомым навукоўцам, палітыкам, патрыётам і цікавым чалавекам Аляксандрам Вайтовічам. Поўнасцю згодны з яго пазіцыяй. Замоўчванне факта развалу навукі можа мець цяжкія наступствы для нашых дзяцей і ўнукаў. Ёсць невялікая надзея, што на сваім другім з'ездзе навукоўцы Беларусі згуртуюцца і спыняць глумленне з навукі і навукоўцаў. Больш нават не дзеля сябе, а дзеля будучага росквіту нашай Радзімы.*

Васіль МІХАЛЬЧЫК, дацэнт.

Гродна.

SOS!

Проведение тендеров на закупку лекарств нужно отдать независимым международным организациям

Двадцать лет назад мне была назначена 3-я группа инвалидности по сахарному диабету и сердечно-сосудистым заболеваниям. Теперь моей пенсии не всегда хватает на лекарства. Живем на часть пенсии мужа, который тоже болеет. И другую группу не дают, и лекарства дорогие. На все вопросы чиновники отвечают: «А это ваши проблемы».

Получается, что человек, ушедший на пенсию, не может купить лекарства и простую еду. А я ведь отработала 45 лет в БНТУ, автор 70 печатных работ (из них соавтор четырех книг).

В госбюджете нет денег для поддержки таких, как я. Но финансовые средства можно сэкономить, изменив во многих случаях политику. Украина для обуздания коррупции доверила проведение тендеров на закупку лекарств независимым международным организациям, и цены там на ряд препаратов стали несопоставимо ниже наших. А почему бы и у нас не отобрать у чиновников право проводить госзакупки, передать его независимым структурам и лучше даже не белорусским.

Я из крестьянской семьи. Оба дедушки умерли, не дождавшись даже минимальной 12-рублевой пенсии. Бабушки и родители работали за палочки; молоко, масло шло на налоги. Власть была озабочена тем, чтобы ребенок колхозников не съел яблока, введя налог на сады. Ни у кого в нашем классе не было покупной верхней одежды, ходили в телогрейках, а в мае шлепали босиком к доске. После пятого, шестого, седьмого классов летом пололи делянки с кукурузой, свеклой. И мы теперь что-то должны государству? И вообще, что это за государство, когда таким, как я, приходится доживать свой век, не зная как свести концы с концами?

Тамара Александровна СУХАЯ.

Минск.

Как в Беларуси производят кобылье молоко

Корреспондент «Народной Воли» побывал на уникальной ферме под Минском.

У третьей столицы

Открытое акционерное общество «Белкумыспром» расположена в экологически чистом Логойском районе. Но добраться из Минска до единственной в стране молочной конефермы оказалось непросто. Как известно, *«в Беларуси три столицы: Минск, Бобруйск и Плещеницы»*. Так вот предприятие находится в десятке километров от третьей.

Логойщина знаменита своими крутыми и не очень холмами. Окрестные совсем не равнинные (но от этого не менее пасторальные) виды с пасущимися лошадьми впечатляют. Но куда больше меня поразила чистота на предприятии, которое после визита и фермой-то назвать язык не поворачивается. Потому как в общем представлении ферма – это грязь. А тут поражающая (можно сказать, хирургическая) чистота и идеальный порядок в конюшнях и даже на улице! Причем это не напускное: никто журналисту пускать пыль в глаза не собирался, и это было заметно по мелочам.

Но я прибыл не любоваться живописными видами, а собственными глазами увидеть, как из ничего делается что-то. Ведь еще 5 лет назад здесь, у деревни Громницы, было чистое поле. Теперь стоят многочисленные корпуса, на предприятии в общей сложности работает 80 человек, содержится более 300 лошадей.

«Сколько было вложено в инфраструктуру?» – интересуюсь у **Дениса Харченко**, возглавившего «Белкумыспром» 1 июля. Оказывается, несколько миллионов долларов.

«Нашего инвестора увлекла эта идея. Его отец занимался коневодством в небольших масштабах. Также он знал о полезных свойствах кобыльего молока и кумыса: был знаком с известным ученым-коневодом Наркевичем-Йодко и считал эту идею интересной. Почему в нашей стране этого нет? Ведь в той же Германии это распространенный бизнес, в Европе более 50 конеферм», – говорит молодой руководитель, который работает на фирме не первый год.

Выяснилось, что подавляющее число специалистов трудится на конеферме давно, многие с самого начала производства, а стройка в чистом поле началась 4 года тому.

Дороже иномарки

Лошади здесь содержатся не абы какие. Все отборные, чистокровные представители двух пород: литовские и русские тяжеловозы. Когда они закупались (привезли более 200 голов), то за каждую пришлось выложить за рубежом от 2,5 до 10 тысяч долларов! Но они того стоили – двухметровые красавцы-жеребцы поражают воображение – таких гигантов не увидишь в других хозяйствах или в парках катающими зевак. Ведь стандартный вес обычной белорусской лошадки – 400–500 килограммов, а жеребцы-производители меньше тонны не весят.

Так как специалистов по коневодству в стране практически нет, то их пришлось «воспитывать в своем коллективе». Для этого людей отправляли на стажировку в Россию (в республику Марий Эл, Рязанскую и Тульскую области) и Германию.

Сама конеферма занимает чуть более четырех гектаров, но немалые средства были вложены в бывшие неудобицы – 350 гектаров, взятые в аренду на 99 лет. Они стали пастбищами и сенокосами: были проведены мелиоративные работы (при помощи руководства района), убраны камни, внесены удобрения, посеяны травы специальных сортов.

«Денег вложено немало, а как с окупаемостью?» – прямо спрашиваю у Харченко.

«Пока деньги не «достаем», продолжаем вкладывать. На проектную мощность еще не вышли, самоокупаемыми не стали. Все идет достаточно тяжело, потому что продукт ценный (в Европе используется в косметических и терапевтических целях) и дорогой. Стоит кобылье молоко в 10 раз дороже коровьего. Если проводить аналогию с козьим, все равно дороже. При этом кобылье молоко по всем параметрам заметно превосходит козье», – развивает тему директор.

От себя добавлю: оно еще и не имеет специфического запаха, как козье, и заметно слаще коровьего.

Полезный почти крафт

Почему же кобылье молоко такое дорогое? Не потому ли, что инвестор решил побыстрее «отбить» многомиллионные затраты? Оказалось, нет: *«Если бы речь шла о прибыли, то он занялся бы другим бизнесом. Конеферма – отнюдь не единственное его предприятие»*.

Себестоимость кобыльего молока значительно выше коровьего по многим причинам. Первая – высокая цена племенных лошадей. Вторая – в отличие от коровы кобыла начинает доиться в 4 года, а не в два с половиной. Третья – корм для лошадей дороже. Четвертая – хоть на «Белкумыспроме» лошади и дают рекордные удои, по 10–11 литров в день, но с коровой (до 30–35 литров) не сравнить. Пятая – на молочных комплексах содержатся тысячи голов КРС, на конеферме же около 200 дойных кобыл. Шестая – для того чтобы у кобыл было молоко, жеребят содержат вместе с ними, а это куда затратнее. Седьмая – в отличие от осеменяемых искусственно коров кобыл кроют естественным путем (полтора десятка жеребцов содержат отдельно). Восьмая – дойное стадо содержится не на выпасе, а в конюшне, что дороже. И девятая – упаковка.

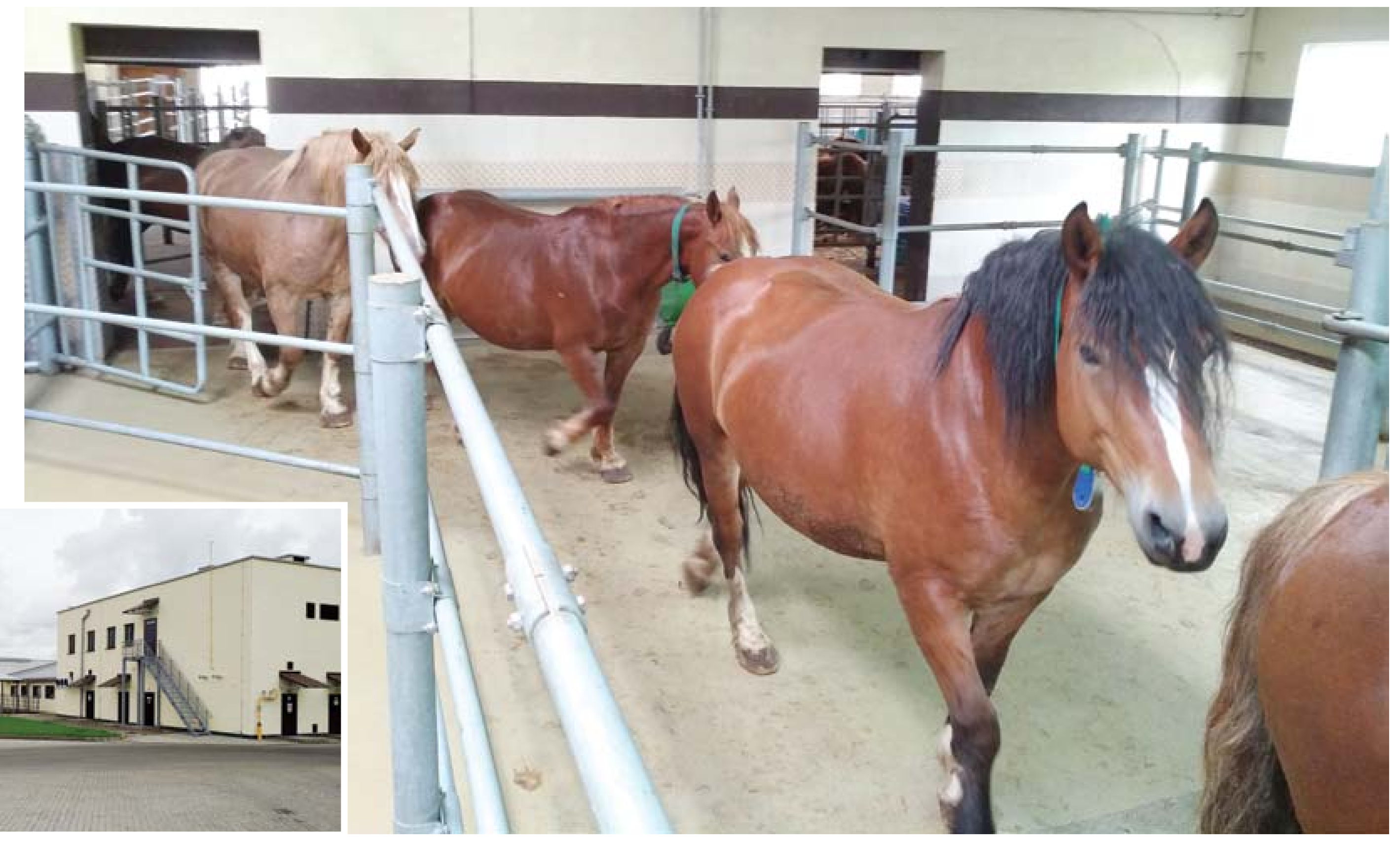

Она почти крафтовая: по 6 стеклянных бутылочек объемом 250 мл вручную упаковываются в бумажный пакет и затем в картонную коробку. Делается это для того, чтобы по максимуму сохранить полезные свойства кобыльего молока.

Кобылье молоко максимально приближено к грудному по составу и легче усваивается. В 250 мл содержится дневная норма белков, жиров, витаминов и микроэлементов. Молоко укрепляет иммунитет, нормализует обмен веществ, лечит расстройства ЖКТ и даже кожные заболевания. Полезные свойства кобыльего молока доказаны клиническими исследованиями.

«Кобыльим молоком можно заменять грудное. Во Франции провели исследования и доказали, что перешедшие на кобылье молоко дети не отставали в развитии от сверстников, которых продолжали кормить матери. В отличие от перешедших на смеси. Есть у нас еще один продукт – молоко кобылье безлактозное. Оно является гипоаллергенным, – с жаром рассказывает Денис Харченко. – *Кобылье молоко куда полезнее коровьего: в нем намного больше лактозы и намного меньше жира. Кроме того, в этом молоке содержится альбумин, а не казеин, и нет мочевины, содержащейся в цельном коровьем молоке, которая вообще может отравлять. И если его грудным детям вообще нельзя, то кобылье можно»*.

Горечь сладкого молока

Это – о цене, которая могла бы быть ниже: *«Дело в том, что производство кобыльего молока (в отличие от коровьего) не дотируется государством, к тому же объем выпуска несравним, а следовательно, и затраты на литр продукта»*, – поясняет директор конефермы.

Именно высокая цена тормозит выход этого инновационного для Беларуси продукта на широкую публику. И сделать ее ниже очень и очень сложно (по причинам, указанным выше). Кроме того, затянувшийся кризис заставил экономить даже тех, кто раньше этого не делал и с легкостью мог потратить деньги на покупку нескольких упаковок. Но «Белкумыспром» прилагает усилия к тому, чтобы о полезном для здоровья молоке узнало как можно больше людей. Согласитесь: лучше же тратить деньги на укрепляющий организм продукт, чем на поддерживающие здоровье лекарства?

«Работаем со всеми крупными гипермаркетами. Пока реализация хоть и растет, но далека от того, на что мы рассчитываем. Сейчас заказали мини-книжки и будем рассказывать о нашем продукте прямо на коробках, поместили информацию в магазинах, на ярмарках устраиваем дегустации», – рассказывает Харченко.

Налажена и адресная доставка: фирма развозит продукцию по Минску и Минскому району, заказы принимаются через сайт «Авторские продукты». Он очень умело и красиво сделан, и хорошо рассказывает о продукте. На нем можно заказать молоко, узнать о нем буквально все.

«Собираемся делать еще один, уже не «Авторские продукты», а «Белкумыспрома». На нем будет и каталог лошадей, и рассказ о производстве молока, и органические удобрения. Очень хотим найти партнера, чтобы перерабатывать органические удобрения в биогумус или жидкие удобрения», – делится планами директор.

На переработанных удобрениях даже грибы можно выращивать, но пока о молоке: удастся ли приучить небогатых белорусов к полезнейшему продукту? Тяжелая задача. Может, есть «обходной путь»? К примеру, экспортный.

«Сотрудничаем с Россией. Есть интерес из Литвы, Польши, даже ОАЭ и США. Эмираты хотели покупать замороженное молоко. Но мы провели эксперименты – оно хуже становится. А на это мы пойти не можем!» – категорично заявляет директор предприятия.

Но есть другой путь.

Санаторная карта

Именно ее намерен разыграть «Белкумыспром».

«Хотели бы сделать свой продукт терапевтическим в санаториях, поликлиниках, больницах для людей с проблемами желудочно-кишечного тракта, дыхательных путей. Если все получится, то в ближайшее время начнем сотрудничество с Логойской районной больницей. Будем делать им максимально возможную скидку и продавать практически по себестоимости», – делится намерениями Харченко.

Пока дело идет туго. Но энтузиасты коневодства не опускают руки: *«Узнаём, какие исследования необходимо провести, чтобы наше молоко начали принимать в санаториях. Потому что европейских исследований предостаточно, но они почему-то не принимаются у нас в расчет»*, – удрученно говорит Денис. В Минске заинтересованный врач провел свое исследование – в военном госпитале. В итоге полезность кобыльего молока еще раз подтвердилась показателями крови пациентов.

«Наша цель – включить в санаториях в программу диетического питания кобылье молоко. В санаториях ведь есть врачи и диетологи, которые могут не только оценить полезность этого продукта, но и доходчиво рассказать о нем пациентам», – говорит директор конефермы.

«Очень хотим получить заключение Министерства здравоохранения, это благоприятно повлияет на продвижение продукта», – откровенничает Денис. Но его слова удивляют: ведь в БССР были молочные конефермы! Одна из декларированных целей «Белкумыспрома» – *возродить* молочное коневодство в стране. И не поверю, что ранее не проводились исследования о его полезности и целебных свойствах кобыльего молока.

Харченко подтверждает: в Брестской области был огромный конезавод, но после распада СССР он развалился. Были и другие предприятия, поменьше. Зачем же дополнительные исследования? Не проще ли поднять старые документы?

На этот вопрос у директора ответа нет.

Не «купи-продайка»

Отвечая на вопрос, который порой ставит руководителей сельхозпредприятий в тупик, – каковы на фирме зарплаты? – Денис Харченко не юлит.

«Если вы думаете, что они серьезно влияют на себестоимость, то это не так. Могу сказать, что основная масса работников получает на руки около 700 рублей. К примеру, коневоды – от 600 до 750 (те, кто работает с жеребцами), водители тоже где-то 700, как и операторы доильного зала. Меньше всех получают охранники, работающие сутки через трое, – по 400 на руки. Но они обычно на двух работах трудятся», – без обиняков говорит руководитель фирмы.

Да, зарплаты не заоблачные, но для сельской местности весьма достойные, и, что немаловажно, нет абсолютно никаких задержек. А это сейчас серьезная проблема, с которой сталкиваются работники агропромышленного сектора экономики по всей стране.

Но это не все затраты: фирма доставляет сотрудников к месту работы, кроме того люди получают молоко за вредность. *«Мы организовали производство в сельской местности, и дали работу почти полусотне местных жителей. Это можно назвать и социальным проектом, и то, что мы ценим каждого сотрудника, – это не лозунг, а факт»*, – без ложной скромности заявляет директор.

В подтверждение этого Харченко рассказывает о том, что на предприятии осуществляются выплаты ко дню рождения, а к 1 сентября всем работникам, у которых есть дети-школьники, выплатили по 50 рублей. *«Ко всем праздникам, свадьбам тоже есть выплаты. Помогаем тем, кто попал в тяжелую ситуацию»*, – добавляет Харченко.

Говоря о коллективе, Денис Анатольевич подчеркивает: уникальное для Беларуси предприятие отличается еще и тем, что для руководства слова «наша сила в командном духе» – не лозунг, почерпнутый на бизнес-тренинге.

«Белкумыспром» как белая ворона. Выделяемся не только уникальными технологиями, тщательным и научным подходом к работе, но и тем, что люди действительно вкладывают душу во все, что делают. Нет случайных людей: все хотят работать и любят этот проект. Потому что это не только бизнес, он имеет под собой и социальную направленность. Но главное – это производство, а не «купи-продайка», к тому же продукт полезный, уникальный. У нас есть решения, которые вы нигде в Беларуси не увидите: мы получаем молоко в том же месте, где и перерабатываем, пастеризуем. Пойдемте, покажу наше хозяйство», – приглашает директор на экскурсию по предприятию.

Кто умнее – «литовцы» или «русские»?

На лестнице интересуюсь у «гида»: почему «Белкумыспром» не производит кумыс? Оказалось, что в лабораторных условиях его уже изготавливали, но в бутылки не разливали. *«В ближайшее время собираемся это делать»*, – заверяет Денис.

Выйдя из административного корпуса, мы отправились к шпрингартену (лошадиному манежу), откуда открываются живописные виды.

«Эта дорожка, – указывает Харченко на ведущую за территорию колею, – *для будущего туристического маршрута, по которому будет ездить повозка. Сотрудничаем с несколькими агентствами, которые разрабатывают программу тура. Намерены делать два варианта. Первый – приезд, экскурсия и дегустация продукта. Второй – то же самое плюс бутылочка молока и мыло на основе кобыльего молока. Мы сейчас сделали пробную партию – в нем только натуральные компоненты»*.

Это планы, но очень уж хотелось поглядеть на производство.

«В первой конюшне содержится дойное стадо, во второй – жеребцы, тут случной манеж, стойло для «ремонтного молодняк». Это тот, который со временем идет на замену. Далее родильное отделение и ветеринарный блок», – подробно объясняет директор.

Кстати, по всей конеферме размещено более 70 видеокамер. Благодаря им легко отслеживать все: и лошадей, и людей.

Удалось понаблюдать за всем технологическим процессом: дойкой, изготовлением и упаковкой молока. От всего увиденного остались только приятные впечатления. Ну а лошади – это просто чудо! Хотя когда вороной красавец Верас, единственный ревнивец среди жеребцов, стал гулко колотить в стенку денника (обидевшись на внимание к другим лошадям), стало страшновато… Ведь весит он почти тонну двести – втрое больше, чем рядовая белорусская упряжная.

На ферме 60% лошадей – литовские тяжеловозы, 40% – русские. «Вам какие больше нравятся?» – спросил я у **Алисы Смок**, прошлогодней выпускницы Витебской академии ветеринарной медицины. *«Русские,* – не задумываясь ответила главный зоотехник. – *Они умнее»*.

У девушки есть своя лошадь, она участвует в конных турнирах. Алиса увлекается наполеоникой. По ее словам, оказалась она на фирме благодаря научному руководителю. *«Он посоветовал, где можно написать научную работу по лошадям. Так попала сюда и осталась. Очень рада этому»*, – улыбается хрупкая барышня, не боящаяся огромных красавцев.

Алиса рассказала, что основа рациона лошади – сено и сенаж. Но для того, чтобы она росла и давала молоко, только ими не обойтись: *«Без концентратов никуда, овес в основном. Сенаж, конечно, смешиваем с соломой для поддержания кислотного баланса. Даем сочные корма: морковочку добавляем, всякие вкусняшки. Микро-, макроэлементы, соль-лизунец»*, – поглаживая красавца Аспирина, рассказала Алиса.

Для отдачи молока – стройся!

А в соседнем помещении кобылы с жеребятами. *«Кобылы содержатся вместе, формируются удойные группы, от 10 до 20 голов. И в каждой группе есть четкая иерархия. Спустя некоторое время они начинают заходить в доильный зал строго в определенной последовательности, и она никогда не меняется. Есть главная кобыла, которой все подчиняются: по чипам отслеживаем их передвижение»*, – делится Денис Харченко интересным фактом.

За следующей дверью – доильный зал. Чистота удивляет. Перед лошадьми в него запускают подсосного жеребенка. Он «начинает доение», следом оператор подключает аппарат. Его пришлось переделать из «коровьего», так как специальной техники для кобыл нет.

Молоко по трубам поступает в бак, молочный холодильник, где охлаждается до 4 градусов. Когда собирается определенное количество, оно по трубопроводу перекачивается в соседнее здание, с которым общая стена. Там в пастеризаторе молоко подогревается до 78 градусов, снова охлаждается до 4 и сразу поступает на автомат разлива.

На сербской линии бутылка обрабатывается озонированной водой, после разлива партии продукции система моется автоматически.

«Таким образом мы можем произвести максимально свежий продукт: без переливаний из емкости в емкость, перевозок и переливаний обратно. Все эти манипуляции на пользу продукту не идут», – рассказывает про максимальную заботу о свежести и полезности кобыльего молока директор.

Его в сутки за 8 доений производят в среднем около 500 литров. Могли бы и больше, но Денис произвел перерасчет бизнес-плана, и вышло, что расширяться и увеличивать объемы нет смысла. Компания намерена отказаться от части арендованных земель, находящихся в 20 километрах от «базы», и сократить поголовье: *«Это затратно: приходится содержать арендный комплекс, логистику предусматривать. Раньше мы двигались в сторону увеличения поголовья и производства до 1000 литров в сутки. Я пересчитал и понял, что такое большое количество неэффективно. Так как у нас замкнутый цикл (производство кормов, выращивание лошадей и выпуск молока), то гораздо эффективнее снизить как поголовье, так и выпуск молока.*

Когда выйдем на 270–290 лошадей, эффективность увеличится. Наладим племенную работу, каждый год сможем производить порядка 130 голов лошадей и либо продавать другим хозяйствам, либо использовать на другие нужды», – обрисовал перспективы Харченко.

Пустить на мясо?

Что за «нужды»? Неужели на мясо пускать? Оказалось, нет. Хотя предлагали. *«Оршанский мясокомбинат хотел купить наших красавцев на убой, по 1,8 за кило. Но мы никогда наших лошадок на мясо не пустим!»* – отрезал Денис.

Но ведь лошадей больше, чем надо. Куда они деваются? *«Нас в стране знают. Тех, кому нужны тяжеловозы, по одной-две лошади покупают. Цыгане постоянно берут. Наши крупные лошади нравятся всем. Сейчас в месяц продаем три-четыре. Цена – от тысячи долларов»*, – успокоил директор.

Но с каждым годом количество лошадей в Беларуси сокращается. На 7–13%. Это породило еще одну проблему – тяжело найти квалифицированного конюха. Но, поскольку молочная промышленность в стране на подъеме, найти технолога оказалось несложно. И не рядового.

Ирина Мартынович, главный технолог ООО «Белкумыспром», – человек, который пришел на фирму, найдя интересную вакансию на сайте. *«Когда я пришла в этот проект, здесь не было ничего. Поэтому пришлось заниматься и разработкой документов, и проработкой потенциальных продуктов из кобыльего молока. Планов было много, поэтому надо было определиться как с продуктами, так и с оборудованием, и с экспликацией помещений на производстве. В общем, со многими моментами приходилось разбираться, чтобы официально узаконить выпуск пищевого продукта «кобылье молоко» на территории Республики Беларусь»*, – рассказала Ирина.

По ее мнению, не поддерживаемому чиновниками Минсельхозпрода, молочная промышленность в Беларуси с точки зрения технологии далеко не на лучшем уровне. В том числе и поэтому Мартынович и пришла в «Белкумыспром»: *«Хотя по качеству продукции мы на очень хорошем уровне, технологически далеко не впереди планеты всей. Наши молочные заводы очень сложно переориентировать на какие-то новые технологии или продукты. Очень крупные заводы, наверное, пытаются что-то сделать: разработать новые технологии и что-то попробовать, но даже там есть с этим проблемы. А работать на том, что изобрели 50 лет назад, мне не интересно. Я же молодая, хочется попробовать что-то новенькое, пока есть такие возможности*, – задорно говорит Ирина. – *Интереса ради произвели мыло с добавлением кобыльего молока. Нас увлекает то, что никто никогда не делал»*.

Олег ШЕПЕЛЮК.

Логойский район.

ЧТО ТАМ, У НИХ?

Многие каталонцы не хотят независимости от Испании. Почему?

Таррагона, столица второй по населению провинции Каталонии после Барселоны, голосовала за независимость региона пассивнее всех. На участки в день референдума об отделении Каталонии не пришло и трети избирателей. Русская служба Би-Би-Си выясняла, почему таррагонцы хотят остаться с Испанией и как сторонники единства отстаивают свои взгляды.

Таррагона находится на побережье в 100 км от Барселоны и стратегически важна для Каталонии. Там находится один из двух морских портов автономии, на юге Таррагоны расположены промышленные предприятия, сформировавшие химический кластер, а в пригороде работают парк развлечений Порт Авентура и аэропорт Реус, которым пользуются авиакомпании-лоукостеры.

«Вечером в субботу на площади перед мэрией Таррагоны собрались сотни человек, вышедших митинговать против отделения Каталонии, – сообщает сайт «ВВС. Русская служба». – Площадь пестрит красно-желтыми цветами – люди принесли испанские и каталонские флаги. Одни размахивают ими, другие целиком завернулись в знамена. Участники митинга распевают «я испанец, испанец, испанец» на мотив «Калинки».

Собравшиеся выкрикивают лозунг «Не обманывайте нас, Каталония – это Испания!», а некоторые из них и вовсе призывают арестовать лидера Каталонии Карлеса Пучдемона.

«Техеро в тюрьме, Пучдемона туда же», – гласит самодельный баннер. Антонио Техеро пытался совершить государственный переворот в Испании 23 февраля 1981 года, но эта попытка провалилась.

Митингующие поддерживают и национальную полицию, которая препятствовала проведению референдума о независимости Каталонии 1 октября. В конце концов толпа запевает футбольную кричалку, смысл которой на русский можно перевести как «Бей их!».

Те, кто выступает за единство страны, призывают граждан приехать на воскресный митинг юнионистов (сторонников единой Испании) в Барселону».

СЛЫШАЛИ?

Глава ПАСЕ подал в отставку...

Председатель Парламентской ассамблеи Совета Европы **Педро Аграмун** подал в отставку на фоне подозрений, что некоторые члены ПАСЕ получали взятки от властей Азербайджана, и жалоб, поступивших на него после того, как он съездил в Сирию с депутатами российской Госдумы.

В декабре правозащитная организация European Stability Initiative (ESI) опубликовала доклад, в котором утверждалось, что некоторые члены ПАСЕ занимались политическим лоббированием интересов Азербайджана и что некоторые из них получали плату от азербайджанских властей.

В марте Генеральный секретарь Совета Европы **Турбьёрн Ягланд** попросил президента ПАСЕ Педро Аграмунта *«незамедлительно сформировать независимую комиссию для расследования»*.

Эту просьбу поддержали и многие члены ПАСЕ, которые заявили, что *«серьезные и убедительные обвинения в неподобающем поведении»* угрожают целостности ассамблеи.

В апреле правозащитные группы обратились с открытым письмом к руководству ПАСЕ, в котором отметили, что независимое расследование должно *«пролить свет на тайные практики, которые поддерживают коррупцию»*.

Правозащитники обвиняют власти Азербайджана в подавлении оппозиции, незаконных арестах и ущемлении свободы слова. Азербайджанская сторона отвергает эти обвинения.

Госдума и Асад

Кроме того, Аграмунта критиковали за то, что вместе с российскими депутатами в марте этого года он ездил в Сирию и встречался с Башаром Асадом, которого регулярно критикуют за нарушение прав жителей страны, а также обвиняли в использовании химического оружия.

В заявлении социалистической группы в ПАСЕ говорилось: *«Даже если визит был «личным и частным», ни в коем случае имя Парламентской ассамблеи не может быть вовлечено в инициативы, которые можно объективно воспринимать как поддержку режима Асада и его действия против сирийского населения»*.

У СОСЕДЕЙ

Отпуск бабушкам и дедушкам по уходу за внуками

Литовский сейм рассмотрит в окончательном варианте предложения о предоставлении работающим бабушкам и дедушкам отпуска по уходу за внуками с выплатой соответствующего пособия. Парламент в первом чтении уже одобрил соответствующие поправки, предложенные консерватором Моникой Навицкене.

По словам Навицкене, благодаря этому молодые родители могли бы вернуться на работу раньше, чем через два года.

Депутат подчеркнула, что на такие выплаты могут претендовать только работающие дедушки или бабушки. Депутат-консерватор считает, что семьям, которые хотят скорее вернуться на рынок труда, «лучше по договоренности оставить детей бабушке или дедушке, чем наемной няне, поскольку это способствует укреплению семейных связей».

ВЗГЛЯД ИЗ КИЕВА

Соберет ли Саакашвили 17 октября Майдан в Киеве?

Прошел месяц после того, как со скандалом вернулся в Украину лишенный украинского гражданства экс-президент Грузии Михаил Саакашвили. Но уже можно точно резюмировать, что политическое лидерство в первом осеннем месяце осталось за ним.

Все то, что украинская власть громко называла прорывом государственной границы, с последующим возбуждением дел по уголовным статьям, как показало время, обернулось очередным пшиком для Петра Порошенко и его команды. С одной стороны, суд первой инстанции признал Михаила Саакашвили нарушителем границы и присудил ему небольшой штраф, а с другой – все услышали, что говорили судьи известным пранкерам, которые в телефонном разговоре представились именем влиятельного президентского фаворита. Телефонный разговор, своевременно выложенный в интернет, лишний раз показал, что независимая судебная власть в стране так и не была создана. По-прежнему в украинских судах зачастую все решает телефонное право.

Именно такому управляемому и контролируемому суду поручила украинская власть решать вопросы, связанные с лишением гражданства Михаила Саакашвили. При этом делая все, чтобы он не смог вернуться в Украину и лично обжаловать решение своего экс-соратника. Кстати, до сих пор, уже четвертый месяц, документы, на основании которых был лишен гражданства известный политик, им так и не получены. Государственные структуры в очередной раз прислали отписку. Можно ли садиться играть за один стол с политическими шулерами, соблюдая общепринятые правила? Вопрос, конечно, риторический. Это заведомо проигрышная ситуация, вероятно, поэтому Михаил Саакашвили пошел на экстраординарные меры, которые принесли ему определенные дивиденды.

Вернувшись в Украину, Михаил Николозович не сидит сложа руки. Чтобы снять любые проблемные вопросы по своей экстрадиции, Саакашвили решил воспользоваться длительными процедурными возможностями, подав документы на получение политического убежища. Этим он снял все инсинуации власти по поводу его возможной близкой экстрадиции, а сам отправился в политический тур по Украине, собирая многотысячную аудиторию в областных центрах страны: Львове, Виннице, Черновцах, Одессе, Черкассах, Хмельницком, Житомире, Сумах...

Украинская власть своими руками создала ту благоприятную среду, в которой опальный политик ощущает себя не карасем, а щукой. Достаточно яркие, фактурные выступления с очень жесткой критикой непосредственно президента Украины и его подначальных на фоне растущих цен на продукты, товары, услуги, снижения курса гривны, низкого уровня зарплат и пенсий легли на очень благодатную почву. Учитывая сложившуюся в стране ситуацию, рано или поздно эта критика харизматичного лидера сыграет свою роль. Сможет ли снять весь политический урожай непосредственно Михаил Саакашвили – это большой вопрос, но то, что нынешняя власть способствует собиранию на себя основного негатива, – это безусловно. И этот нарастающий негатив очень трудно, практически невозможно перебить разрезанием ленточек на очередном объекте.

И дело тут не в том, что Петр Порошенко получил в лице Саакашвили яркого политического оппонента. Это всего лишь одна проблема в череде скандалов, постоянно накрывающих нынешних управленцев в Украине.

Сильный минус украинская власть получила в результате пожара в детском лагере в Одессе, где в огне погибли трое детей. 26 мая 2017 года лично Петр Порошенко с мэром Одессы проинспектировали результаты строительства и открыли детский лагерь «Виктория». Власть с упоением рассказывала о том, что полностью приведены в порядок старые и построены новые экологически чистые деревянные корпуса.

А уже 16 сентября один из новых корпусов сгорел, отняв жизнь у отдыхавших там детей. Оказалось, что и там не обошлось без коррупции и воровства. Не соблюдены были противопожарные нормы по использованным в строительстве материалам, нарушены все правила противопожарной безопасности. И ответственность за разгильдяйство и воровство местной власти понесли не чиновники, не менеджеры, управляющие детским лагерем, а молодая девушка, которая устроилась на сезонную работу воспитательницей, которую формально назначили ответственной за пожарную безопасность, при этом не проведя с ней никаких инструктажей и подготовительных курсов, и которая (внимание!!!) за несколько недель до пожара уволилась! Вместо предстоящей свадьбы ее упекли в СИЗО. Ну не сажать же «подельников» мэра, тех, кто минимизировал траты на материалы и безопасность, прикарманивая разницу.

Но не вопиющая коррупция и ситуация в экономике Украины стала основной проблемой Петра Алексеевича. Как показал сентябрь, против президента играет не только Саакашвили и примкнувшие к нему опальные политики, депутаты и мэры, но и те, кто вроде как сидит с ним в одной лодке.

26 сентября загорелся и взорвался очень крупный склад боеприпасов (четвертый по счету). Казалось бы, на фоне идущей четвертый год войны можно было бы научиться охранять стратегические объекты. И ведь взорвался не простой склад и не в обычный день. Сотни тысяч тонн боеприпасов рванули непосредственно в день рождения Петра Порошенко да еще в его вотчине неподалеку от Винницы. Наверное, Петр Алексеевич получил самый яркий и незабываемый подарок в свой день рождения. Миллионные убытки и очередная дыра в обороноспособности Украины, ведущей войну с сильным и опытным противником.

Очень интересная и показательная реакция была у депутатов, советников, подконтрольных СМИ и управляемых блогеров, близких к самому верному президентскому «союзнику» в парламенте и правительстве – «Народному Фронту», и стоящих за ним министра МВД Арсена Авакова и руководителя СНБО Александра Турчинова. Еще не утихла канонада от рвущихся боеприпасов, как они в один голос заявили, что президент должен принести в жертву своего подконтрольного генерала, главу Генерального штаба Виктора Муженко. Считается, что он контролирует армию (наверное, из-за должности) и в случае чего выступит на защиту президента.

Конечно, ответственность должны нести в первую очередь генералы, на совести которых не только взлетевшие на воздух склады, но и трагические неудачи во время боевых действий, Иловайский котел, сданное Дебальцево, бессмысленное удержание территории разрушенного до основания Донецкого аэропорта, за всем этим стоят многочисленные жертвы защитников Украины от иноземного вторжения. Но не для коррумпированной Украины, где во власти все повязаны «кумовством», где во главу угла ставят не профессионализм, а политическое выживание наемных государственных менеджеров.

Сейчас в стане «друзей» и «союзников» развернулась нешуточная тайная кулуарная борьба за влияние над силовым блоком. С одной стороны – Аваков, глава МВД, контролирующий Национальную гвардию, и имеющие боевой опыт добробаты (добровольческие батальоны), которые в большинстве своем влились в структуры МВД. А с другой стороны – Порошенко, контролирующий СБУ и армию. Что делят на самом деле закадычные друзья, можно пока только догадываться. Но это точно не электоральное поле с однопроцентным рейтингом «Народного фронта» и падающей популярностью президента. Тут идет либо перераспределение и торг за получение «хлебных» мест, позволяющих сесть на ресурсные потоки, либо подковерная борьба за установление монопольного контроля над властью в Украине по примеру Беларуси и России.

Невольно начинаешь задаваться вопросом: а не подложил ли свинью Петру Алексеевичу его «соратник» – министр МВД Аваков, когда управляемое им структурное подразделение МВД Украины – Государственная миграционная служба – инициировало и подготовило материалы для указа президента о лишении Саакашвили украинского гражданства? Вот так удружил!

Играет Саакашвили свою игру или его в очередной раз используют в качестве тарана и сокрушителя политических рейтингов, покажет время. Только на этот раз в роли манипулятора выступает уже не президент Петр Порошенко, а его закадычные «союзники», которые ранее на своем личном опыте ощутили всю харизму Михо, пока тот не был в опале у Самого. А пока Михаил Саакашвили собирает многотысячные митинги в региональных центрах Украины и зовет всех 17 октября на Майдан в Киев.

Александр ЦЫНКЕВИЧ,
собственный корреспондент газеты «Народная Воля» в Украине.

АКЦИЯ

Поляки массово молятся на границе о спасении страны

Костел призывает граждан Польши собираться в заранее обозначенных местах на границах страны, чтобы сообща помолиться за спасение Польши и всего христианского мира.

Руководство церкви утверждает, что это событие носит исключительно религиозный характер, однако существуют опасения, что таким образом церковь благословляет отказ польских властей впускать в страну мигрантов-мусульман.

День молитв приурочен к годовщине победы над турками-османами в морском сражении при Лепанто в 1571 году.

На отведенные под молитвы места на границах автобусы доставили тысячи верующих из более чем 300 католических приходов по всей Польше.

Молящиеся выстраивались в длинные шеренги в полях, на улицах городов и на балтийских пляжах.

«Мы прибыли на границу Польши, чтобы помолиться за поляков и за весь мир, – заявила одна из участниц этого мероприятия. – Мы хотим, чтобы наша католическая вера не исчезла, чтобы наши дети жили в мире, чтобы наши братья в других странах поняли, что наша вера непоколебима».

«Сначала я хотела молиться в одиночку на берегу моря, но оказалось, что множество людей из соседних приходов тоже пришли сюда на пляж, чтобы принять участие в этом событии», – сказала она.

СКАНДАЛ

После того как в Стамбуле был задержан сотрудник консульства США...

Между Турцией и Соединенными Штатами разгорелся дипломатический скандал, приведший к почти полному прекращению взаимной выдачи виз.

Турецкое посольство в Вашингтоне заявило, что вынуждено заново оценить приверженность правительства США обязательствам по обеспечению безопасности персонала дипломатической миссии Турции.

Очень похожее заявление ранее сделало посольство США в Анкаре.

Конфликт разгорелся после того, как на прошлой неделе в Стамбуле был задержан сотрудник консульства США.

Турецкие власти заподозрили его в связях с Фетхуллой Гюленом, оппозиционным исламским проповедником, живущим в изгнании в США и обвиняемым в организации в прошлом году военного мятежа в Турции.

Вашингтон осудил этот шаг как безосновательный и наносящий вред двусторонним отношениям. Арестованный сотрудник консульства – гражданин Турции, сообщило государственное агентство «Анадолу».

Анкара уже давно пытается убедить Соединенные Штаты выдать Фетхуллу Гюлена по обвинению в организации военного мятежа в июле 2016 года.

Президент Турции Эрдоган обвиняет своего бывшего сподвижника Гюлена в попытках спровоцировать недовольство и беспорядки в Турции. Сам Гюлен эти обвинения отвергает.

ИХ НРАВЫ

Золотые визиты

Россию впервые посетил король Саудовской Аравии Салман ибн Абдул-Азиз Аль Сауд.

Сопровождающая его свита состоит почти из тысячи человек. Для размещения такого количества гостей понадобились три ближайшие к Кремлю гостиницы – St. Regis, Four Seasons и «Националь».

В Москве в распоряжении делегации оказалось почти 600 номеров. В наиболее роскошных люксах московского Four Seasons – сети, в отелях которой Салман часто останавливался по всему миру, – цены начинаются с 1 млн рублей в сутки, сообщало радио «Коммерсант FM».

Как известно, куда бы ни летел король, с ним прибывает огромное количество различного багажа. Так, во время визита в Индонезию саудовский король привозил его около 460 тонн.

У саудовского монарха в багаже не один, а два сверкающих золотом (степень его натуральности не известна) трапа с движущимися ступенями, писали СМИ после четырехдневного визита Салмана в Японию в марте нынешнего года.

Длина трапа составляет 15 метров, его собирают в месте прибытия специалисты из делегации, уточнила в разговоре с РИА «Новости» пресс-секретарь управделами президента России Елена Крылова.

При поездке во Францию вместе с королем в страну также прилетели два лифта, на которых Салман спускался на пляж, закрытый на дни визита для других посетителей.

В ходе индонезийского визита в местной мечети был также построен отдельный туалет для монаршей особы.

ПРЕМЬЕРА!

Скандальную «Матильду» в Минск привезет Сергей Гармаш

*18 октября в кинотеатре «Москва» состоится предпремьерный показ фильма «Матильда» **Алексея Учителя**. Представлять картину будут народный артист России **Сергей Гармаш** и продюсер фильма **Алексей Рязанцев**.*

«Просто не ходите!»

Скандал по поводу одного из самых масштабных проектов современного российского кино разгорелся еще до того, как он вышел на экраны. Некоторые деятели решили, что картина об отношениях наследника российского престола Николая II и балерины Матильды Кшесинской оскверняет память императора и царской семьи. В России в некоторых областях фильм запрещен к просмотру. В адрес кинотеатров, собирающихся показывать картину Учителя, летят угрозы. В сентябре возле офиса адвоката, представляющего интересы режиссера фильма Алексея Учителя, сожгли две машины и разбросали листовки «За Матильду – гореть!».

«Матильда» – это прежде всего захватывающая история любви, фильм не претендует на историческую документальность, хотя история отношений Кшесинской и императора передана точно.

Митрополит Минский и Заславский Павел, Патриарший экзарх всея Беларуси, призвал верующих не смотреть «Матильду».

«Я специально просмотрел несколько видеороликов, которые сегодня доступны в интернете, и у меня сложилось очень неприятное впечатление о фильме, – заявил митрополит Павел официальному порталу БПЦ. – *Он разделил наше общество, посеял смуту в сердцах многих людей. Память о Николае II священна для всех православных христиан. Если снимать о нем фильм, то, по моему глубокому убеждению, он должен быть назидательным, благородным, вдохновляющим на ратный подвиг и созидательный труд на благо народа».*

Церковь не может запретить показ фильма «Матильда», поэтому глава БПЦ призвал недовольных фильмом *«голосовать ногами»: «Просто не ходите на этот фильм!»*

В сентябре комиссия Министерства культуры Беларуси признала фильм этичным и допустила его к прокату с рейтингом «16+».

Запретная тема

«Осознанно или нет, Алексей Учитель затронул табуированную тему, и она шире, чем судьба императора-страстотерпца, – написал кинокритик «Медузы» **Антон Долин**, побывавший на российском предпремьерном показе «Матильды». – *В столетие революции 1917 года наш кинематограф молчит как рыба. Все чувствуют, что опасно трогать и красных, и белых, и Ленина, и царя: непременно кого-нибудь оскорбишь. «Матильда» же, вне сомнений, является ярким и определенным высказыванием на тему. Это фильм, не отступающий от фактов, и все же выдержанный в жанре альтернативной истории. Он о том, что если бы Николай не раздавил бабочку – то бишь не отверг ради долга свою Малю, – все могло быть иначе. Так, как в кино: красиво, изящно, богато, сказочно. Не было бы ни Ходынки, ни отречения, ни переворота, ни двух мировых войн. Только любовь, только гармония, только Россия, которую мы потеряли, пусть даже и сами себе ее придумали.*

«Матильда» – скромная love story, будто случайно вызвавшая раскол в обществе; но и роман наследника престола с балериной – скромная интрижка, которая могла бы изменить судьбу Империи. Жаль, что не изменила. Или не жаль; этого мы уже не узнаем…»

В интернете создали сайт в поддержку фильма «Матильда». Все желающие могут поддержать картину, вызвавшую широкую дискуссию еще до выхода на экраны. Лозунг открытого голосования в интернете: *“Я – за свободу выбора. За свободу искусства. За «Матильду»!”*

Билеты на минский предпремьерный показ “Матильды” в продаже со вчерашнего дня.

Марина ВИШНЕВСКАЯ.

РАКІРОЎКА

Эдуард ЗАНКАВЕЦ: «Дачка будзе вучыцца ў Браціславе…»

Беларускі трэнер адправіўся працаваць у Славакію.

У мінулую суботу ў чэмпіянаце Кантынентальнай хакейнай лігі славацкі “Слован” правёў матч пад кіраўніцтвам ужо новага галоўнага трэнера – беларускага спецыяліста **Эдуарда Занкаўца**, які змяніў на гэтай пасадзе **Мілаша Ржыгу**. Дэбют для Занкаўца, праўда, аказаўся не самым удалым: “Слован” прайграў рыжскаму “Дынама”, і такім чынам перарвалася 14-матчавая серыя з паражэнняў рыжан.

Відавочна, што Ржыгу адправілі ў адстаўку не ад добрага жыцця. Каманда на гэты момант займае перадапошні радок у турнірнай табліцы сваёй канферэнцыі, таму на Занкаўца і ўскладзена зараз місія “ратавальніка”.

Дарэчы, у мінулым сезоне “Слован” таксама не патрапіў у плэй-оф, але каманда не магла паскардзіцца на няўвагу з боку балельшчыкаў: “Словнафта-Арэна” практычна заўсёды запаўнялася “пад завязку”.

Вядома таксама, што перад гэтым сезонам былі ў славацкай каманды праблемы з фінансамі, але яны, здаецца, вырашыліся са з’яўленнем новага генеральнага менеджара.

“Сезон-2017/2018 дакладна не будзе апошнім для “Слована” ў КХЛ”, – афіцыйна паведаміў клуб.

Што тычыцца **Эдуарда ЗАНКАЎЦА**, то апошнія паўгода ён знаходзіўся ў “творчым адпачынку”. Пасля працы са зборнай Казахстана і “Барысам” беларускі трэнер вярнуўся дадому і пра перспектывы далейшага працаўладкавання адказваў па-філасофску: *“Час пакажа”.*

– Славакія – краіна з вялікімі хакейнымі традыцыямі, таму мне тут цікава будзе працаваць, – распавядае Эдуард Занкавец. – А тое, што каманда пакуль знаходзіцца ўнізе турнірнай табліцы, нічога страшнага няма. Увесь сезон яшчэ наперадзе, таму ёсць час для выпраўлення сітуацыі. Пакуль аглядаюся. У “Слована” ёсць добрыя хакеісты, але няма добрай гульні. У гэтым накірунку і будзем працаваць.

– Якую задачу вам паставіла кіраўніцтва клуба?

– Патрапіць у плэй-оф першынства.

– Вядома, што ваша дачка ў гэтым годзе пайшла ў першы клас. Сям’я засталася ў Мінску?

– Пакуль так, але напрыканцы гэтага месяца яны прыедуць у Браціславу. Тут жа дачка і будзе вучыцца.

Алесь СІВЫ.

ГУЧНАЯ СПРАВА

П’яны за рулём і з 5-гадовым сынам у салоне

Жахлівы інцыдэнт адбыўся днямі ў Вілейскім раёне.

Па дарозе Ушачы–Вілейка аўтамабіль «Рэно Меган Сцэнік», здзяйсняючы абгон, зачапіў пярэдняе крыло «Аўдзі 80» і, не спыняючыся, з’ехаў з месца ДТЗ. Аднак кіроўца «Аўдзі» паспеў запомніць нумар машыны і тэрмінова патэлефанаваў у ДАІ.

Калі парушальніка спынілі інспектары ДАІ, высветлілася, што 41-гадовы кіроўца «Рэно» быў за рулём п’яны. Больш за тое, у яго крыві выявілі 2,1 праміле алкаголю. А гэта значыць, што ён выпіў прыблізна бутэльку гарэлкі і сеў за руль! Але і гэта яшчэ не ўсё. У салоне “Рэно” знаходзіўся 5-гадовы сын парушальніка.

Якім жа трэба быць безадказным, каб сесці за руль у такім стане і падвяргаць рызыцы яшчэ і свайго маленькага сына! Кіроўцу-парушальніку пагражаюць штраф не менш за 50 базавых велічынь і пазбаўленне правоў не менш як на 3 гады.

Ігар ЗАЛЕСКІ.

СТАЛА ВЯДОМА…

Дырэктара «Таксі Алмаз» перавялі пад хатні арышт

Пра гэта паведамілі ў Следчым камітэце.

«Упраўленнем Следчага камітэта па Мінску працягваецца расследаванне крымінальнай справы ў дачыненні да дырэктара ТАА “Таксі Алмаз 7788”, якому прад’яўлена абвінавачанне ва ўхіленні ад выплаты сум падаткаў, збораў у асабліва буйным памеры, – *паведаміла афіцыйны прадстаўнік Следчага камітэта* **Юлія Ганчарова**. – Абвінавачаны раскаяўся ў зробленым, а таксама кампенсаваў у поўным аб’ёме ўсю шкоду, выяўленую па справе ў цяперашні час. Гаворка ідзе пра суму больш за 1 мільён 400 тысяч рублёў (больш за 14 мільярдаў да дэнамінацыі)”.

Зараз дырэктар ГА «Таксі Алмаз 7788» знаходзіцца пад хатнім арыштам.

Следчыя дзеянні па справе працягваюцца.

Вера ВІР.

БЫЛО…

Пракурор ва ўвесь голас заклікаў: «ПАВЕСІЦЬ ІХ!»

У верасні 1933 года ў Кобрыне адбываўся надзвычайны суд, падчас якога намеснік начальніка аддзела дзяржбяспекі Беластоцкага ваяводства пан Высакінскі заявіў: *"Я гляджу на гэты працэс вачыма трохсот паліцыянтаў, якія загінулі на дарогах Палесся. Жывём, як на вулкане. Любая іскра можа ператварыцца ў пажар. Пацыфікацыі (уціхамірванні) былі неабходнымі. Неабходныя таксама і кобрынскія шыбеніцы... Шыбеніцы тут патрабуюць усім, хто жыве на гэтых землях... Усім, хто не разважлівае па-польску, патрабуюцца шыбеніцы..."* У першую чаргу пан Высакінскі меў на ўвазе 9 падсудных, якія абвінавачвалі ва ўздыме паўстання на Кобрыншчыне з мэтай аддзялення Заходняй Беларусі ад Польшчы.

Змаганне за канфіскаваных кароў

1933 год у Другой Рэчы Паспалітай выдаўся складаным. На Кракаўшчыне ўспыхнула сялянскае паўстанне, у якім удзельнічалі некалькі тысяч чалавек. Іх мэтай была барацьба з секвестратарамі – зборшчыкамі падаткаў. Цяжкая сітуацыя назіралася і ў Заходняй Беларусі, асабліва на Палессі, пра якое газета "Ілюстраваны штодзённы кур'ер" заўважала: *"Гэта XIII або XIV стагоддзе"*.

25 ліпеня на канферэнцыі Брэсцкай арганізацыі Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі Мікалай Дворнікаў (мянушка "Максім") прапанаваў падняць насельніцтва рэгіёна на абарону польскіх сялян. Выступленне рыхтавалі паскоранымі тэмпамі, паколькі ў гэты ж дзень у вёсцы Ляплёўка Дамачаўскага раёна (сёння – Брэсцкі раён) пачаліся сутыкненні з паліцыяй даведзеных да адчаю сялян. У Брэст было адпраўлена наступнае сакрэтнае данясенне (цытуецца па арыгінале. – **Аўт.**):

"Даношу, 25 ліпеня г.г. вечарам зборшчык падаткаў Вахмін у суправаджэнні трох паліцыянтаў Дамачаўскага паліцэйскага пастарунка (участка) у час збору падаткаў у вёсцы Ляплёўка сустрэлі асаблівы адпор жыхароў вёскі.

Пад кіраўніцтвам мясцовых камуністаў натоўп сялян каля 150 чалавек, узброеных дубінамі, уступіў у барацьбу з паліцыяй. Натоўп напаў на зборшчыка падаткаў і адбіў двое канфіскаваных кароў, якія належалі Івану Касцючэнку і Лукашу Мельчуку, самым упартым непладзельшчыкам. Натоўп закідаў паліцыю каменнямі, палкамі і адбіў кароў. Зборшчыку падаткаў, які звярнуўся з пістаметам, засыпалі вочы пяском, паліцыянты таксама зрабілі папярэджальны выстрал. Аднак натоўп наступаў. Паліцыя, не знаходзячы іншага выхаду, пабегла ў бок вёскі. Але натоўп наступаў на паліцыю і ў Вёскай, наносячы ім удар. Адзін з паліцыянтаў быў вымушаны прымяніць зброю і двума выстраламі смяротна параніў Лявонція Бабанскага, які праз некаторы час памёр".

У ноч на 26 ліпеня ў Ляплёўку было накіравана 30 паліцэйскіх, якія ажыццявілі сапраўдны пагром, які афіцыйна называўся "пацыфікацыяй", або ўціхамірваннем. У арганізацыі выступлення абвінавацілі КПЗБ, паколькі 31 ліпеня ў адной з вёсак Дамачава–Брэст каля станцыі Дубіца была затрымана інструктар партыі Рэгіна Каплан (мянушка – "Валя"). У сваіх паказаннях успамінаў Каплан адмаўлялася сваю датычнасць да гэтага выступлення, падкрэсліваючы яго стыхійны характар.

Навабліжаўскае паўстанне

Мясцовая арганізацыя КПЗБ была занята падрыхтоўкай узброенага выступлення. Яно павінна было пачацца паходам у вёску Бульконя да маёнтка памешчыка Малачэўскіх, якія не выплацілі сялянам запазычанасць за палявыя работы. Паход быў прызначаны на 4 жніўня.

Уже загадзя людзі пачалі збірацца каля вёскі Навасёлкі. Аднак гэта быў толькі адцягваючы манеўр. Сапраўдным цэнтрам паўстання павінна была стаць Навасёлкі – вёска ў 1200 жыхароў, у якой размяшчаліся гмінная кіраўніцтва, участак паліцыі і паштовае аддзяленне.

Штаб выступлення ўзначалілі паміж вёскамі Фрапаль і Радваничы.

Увечары 3 жніўня адбылася выпадак, які перакрэсліў увесь далейшы ход распланаваных падзей. У 9 гадзін вечара паліцэйскі Кнаросці, праязджаючы на ровары на скрыжаванні дарог каля вёскі Паўпаль, сустрэў трыццаць сялянскай моладзі. Адчуўшы небяспеку, напалохалі паліцэйскі хутка падаўся ў бок Навасёлкі. Але на шляху яму сустрэлася другая супольна, якая накіроўвалася ў Навасёлкі.

На пытанне Кнароўскага "Dokąd, Panowie?" прагучала: "Бі яго!" Паліцэйскі так спалохаўся, што кінуў на дарозе ровар і торбу, а сам стаў уцякаць. Услед яму грымнулі стрэлы. Кнароўскі быў паранены ў плечы і пляча. Але яму пашанцавала дабрацца да пастарунка ў вёсцы Навасёлкі.

Камендант паспрабаваў паведаміць у Кобрын пра пачатак сялянскага бунту. На другім канцы тэлефоннай лініі ніхто не адказваў. Аднак з пастарунка быў працягнуты яшчэ адзін кабель – да вёскі Дзівіна. Менавіта адтуль у Кобрын адправілася вестка пра пачатак паўстання.

Тым часам, планы КПЗБоўцаў былі парушаны ў выніку правалу і збегу абставін. Навасёлкаўская група, перарэзаўшы адну лінію сувязі (з Кобрынам), рушыла на злучэнне з астатнімі сіламі. І толькі потым, спахапіўшыся, паўстанцы спілавалі тры слупы на лініі Навасёлкі–Дзівіна. Але было ўжо позна: на падаўленне паўстання выступілі буйныя сілы паліцыі.

У гэты час група сялян з вёсак Дарафеевічы, Навасёлкі і Паўпаль адпраўлялася да шашы Кобрын – Бельск. Пасля таго як ён адмовіўся выйсці на двор, сяляне ўзламалі дзверы ў яго хату, а затым наведаліся яшчэ да двух асаднікаў. У выніку ў руках паўстанцаў аказаліся тры паляўнічыя. На пытанне "Хто вы такія?" асаднікі пачулі: "Цяперашняя ўлада ўжо скончылася. Цяпер будзе наша ўлада".

Далей ранкам атрад выступіў у кірунку Навасёлкаў. Сяляне затрымалі, каб іх суправаджаў Ксенскі. У Навасёлках яны накіраваліся да дзвярэй пастарунка. Ксенскі выступіў пасрэднікам у перамовах з камендантам Дамброўскім, які, доўга не слухаючы, пачаў страляць. У адказ пачалі страляць і сяляне з тых некалькіх рэвальвераў і паляўнічых стрэльбаў, якія мелі. Асатнія проста ж засыпалі пастарунак каменямі. Перастрэлка доўжылася каля гадзіны.

Пасля правалу спробы захопу паліцэйскі ўчастак выявілася далейшая немагчымасць працягваць выступленне, лёс якога ўжо быў прадвырашаны. Таму пасля абмяркавання кіраўнікі выступлення вырашылі распусціць сялян па хатах.

На світанку некалькі грузавікоў з узброенымі паліцэйскімі прыбылі ў вёскі Фрапаль і Радваничы, заняўшы там базавыя пазіцыі. Побач ішоў мітынг. Выступаў Дворнікаў перад у той самы час, калі адбывалася падзеі ў Навасёлках. У Радваничы прыбег сувязны і прынёс хвалюючае паведамленне. Паўпапальскі падрайкам пад кіраўніцтвам Лявонція Багданавіча ў параўне ціху выпрашы, што падзеі ў Радваничы, а потым і на памешчыкаў і ў Брэст, ачысціць сваю тэрыторыю ад паліцыі і ваенных асаднікаў. Спроба гэтая скончылася поўным правалам.

Паліцыя разагнала мітынг і пачала праводзіць арышты. 5 жніўня на Палессі было абвяшчана ваеннае становішча. У Кобрынскі і суседнія паветы ўлады сцягнулі паліцыю і вайсковыя часці.

Кобрынскі суд

Ужо 2 верасня ў Кобрыне пачаўся ваенна-палявы суд, які павінен быў стаць паказальным для ўсёй Заходняй Беларусі. Каб патрапіць на гэтае відовішча, неабходна было прайсці пяць пастоў паліцыі. У саму ж судовую залу прапускалі па білетах, кошт якіх дасягаў да 10 злотых.

Пад юрысдыкцыю ваенна-палявых судоў у Другой Рэчы Паспалітай падпадалі ўсе справы, якія аналізавалі артыкулы 93-1 і 94, п.1 Крымінальнага кодэкса. Гэтыя артыкулы прадугледжвалі пакаранне за замах на незалежнасць Польшчы і аддзяленне яе часткі тэрыторыі або замах на прэзідэнта краіны.

Менавіта надзвычайным судом судзілі 8 найбольш актыўных дзеячаў КПЗБ на Брэстчыне: Л.Багдановіча, І.Кіцеля, В.Нікончука, А.Гузюка, С.Казловіча, І.Лісковіча, Р.Мацюка і Р.Ціхановіча. Саммі маладым сярод іх былі Аляксей Гузюк (21 год), Іван Кіцель (23 гады) і Васіль Нікончук (29 гадоў). Галоўнае ж абвінавачванне было скіравана супраць "Валі" (Рэгіны Каплан) – інструктара КПЗБ, якую прызнаць па нацыянальнасці, якая была арыштавана за пяць дзён да паўстання і за сто кіламетраў ад Навасёлак.

Падсудныя абвінавачваліся ў "спробе паўстання, якое меланавала ўсходнюю тэрыторыю ад Польшчы. На захопу абароны, што такое абвінавачванне непраўдзівае, пракурор адразу ўгледзеў прыналежнасць КПЗБ, у якой павінна адзіна "падпарадкоўвалася" "адраванцу Заходняй Беларусь ад дзяржавы Польскай і далучыць яе да БССР". Абарону прадстаўлялі самыя вядомыя адвакаты з Варшавы, такія як Лурач, Вінавер, Дамброўскі, Брэйтэр і іншыя.

Следства спачатку будавалася на паказаннях падсуднага Лявона Багдановіча, 40-гадовага селяніна-палешука, якому падчас допытаў скалечылі абедзве нагі. Але ён, як і астатнія 8 абвінавачаных, адмовіўся прызнаць сваю віну: "Я не вінаваты. На следстве мяне мучылі і пісалі тое, што хацелі".

Ужо першы дзень суда выявіліся, што дэфензіва ў дачыненні да арыштаваных прымяняла страшэнныя катаванні: прапускалі праз цела электрычны ток, лілі ў лёгкія праз нос ваду, бензін, білі да страты прытомнасці, ламалі косці...

3 верасня ў БССР у газеце "Звязда" было апублікавана паведамленне пра падзеі ў Кобрыне: "Узброенае паўстанне сялян у Заходняй Беларусі. Дзевяці ўдзельнікам выступлення пагражае смяротная кара". Пра судовы працэс публікаваліся падрабязнасці не толькі ў польскіх газетах, але і ў савецкай "Праўдзе".

У першы ж дзень пракурор запатрабаваў пабудаваць у Кобрыне 9 шыбеніц для абвінавачаных, каментуючы: "Злачынства было цяжкае, і пакаранне павінна быць суровым".

За 7 дзён суда былі апытаны 35 сведак, якімі выступалі паліцыянты, апрануты ў свае мундзіры, сведкі ў цывільным адзенні, даносчыкі (канфідэнты), асаднікі. Адной са сведак абвінавачвання выступала нават маладая жанчына па прозвішчы Мінкус, якая сядзела ў Кобрынскай турме ў адной камеры з Рэгінай Каплан. Яна 6 разоў арыштоўвалася за крадзяжы, а ў турме атрымала да чатырнаццаці гадоў пакарання за злачынства. Яна расказала, выхапіўшы ў Рэгіны хлебны мякіш з сакрэтным пісьмом (грыпс).

На прапанове абароны па працэс былі выклікаы цяжка хворы кіраўнік Бунда адвакат Эрліх.

Галоўная лінія абвінавачвання грунтавалася на прынятым у 1932 годзе новым Крымінальным кодэксе Польскай Рэспублікі, у якім было запісана: "Хто са зброяй у руках імкнецца аддзяліць Заходнюю Беларусь ад Польшчы і далучыць яе да СССР, пагражае смерць. Але адвакат Эрліх павінен быў падкрэсліць, што КПЗБ і КПП з 1932 года змянілі сваю праграму і сталі выступаць толькі за "самавызначэнне", частку ж пра "далучэнне да СССР" партыя прасто зняла.

КПП-КПЗБ заяўлялі пра неабходнасць свабоды беларускага народа. Куды ж яму далучыцца, гэта воля самога народа. І Эрліх спакойна з гэтым справіўся. Навет намеснік начальніка беластоцкай дэфензівы Высакінскі, нягледзячы на патрабаванне смерці для падсудных, згадзіўся, што КПЗБ выпраўляла сваю праграму. Але прызнаўшы, што яна не была ў рэальнай змене генеральнай лініі партыі, а ў яе ўзмацненні жорсткасці Крымінальнага кодэкса Польшчы.

Пракурор ва ўвесь голас заклікаў: "Павесіць іх!"

8 верасня з апошнім словам на судзе выступіла Рэгіна Каплан: *"Я веру, што прыйдзе дзень, калі не будзе надзвычайных судоў. Я не разумею нагоду, як у век культуры, асветы і развіцця тэхнікі можа быць што-небудзь падобнае"*.

9 верасня быў вынесены прысуд: 8 палешукоў былі асуджаны да пажыццёвага зняволення, а справу Каплан перадалі ў Пінскі суд, які прызначыў ёй 15 гадоў. Агульная ж колькасць падсудных за ўдзел у Навасёлкаўскім паўстанні дасягала 40 чалавек. 13–17 снежня 1933 года адбыўся самы буйны "працэс 22-х". Паводле яго вынікаў чатыры селяніны атрымалі па 12 гадоў турмы, яшчэ 14 чалавек асудзілі на 10 гадоў, двая мер пакарання вызначылі ўмоўна, а двая апраўдалі.

Так скончылася спроба Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі арганізаваць узброенае паўстанне ў Заходняй Беларусі ў 1933 годзе. Яго наступствам стаў паліцэйскі тэрор і пацыфікацыі ў дачыненні да насельніцтва Палесся.

***

У 1967 годзе ў вёсцы Навасёлкі быў пастаўлены помнік у гонар паўстанцаў, а ў 1983 годзе на будынку мясцовай школы з’явіўся барэльеф у памяць з 50-годдзем паўстання.

Васіль ГЕРАСІМЧЫК.

АСОБА

Леанід ДРАНЬКО-МАЙСЮК:

«На людзей, якія адзначаюць свае юбілеі, я гляджу як на герояў…»

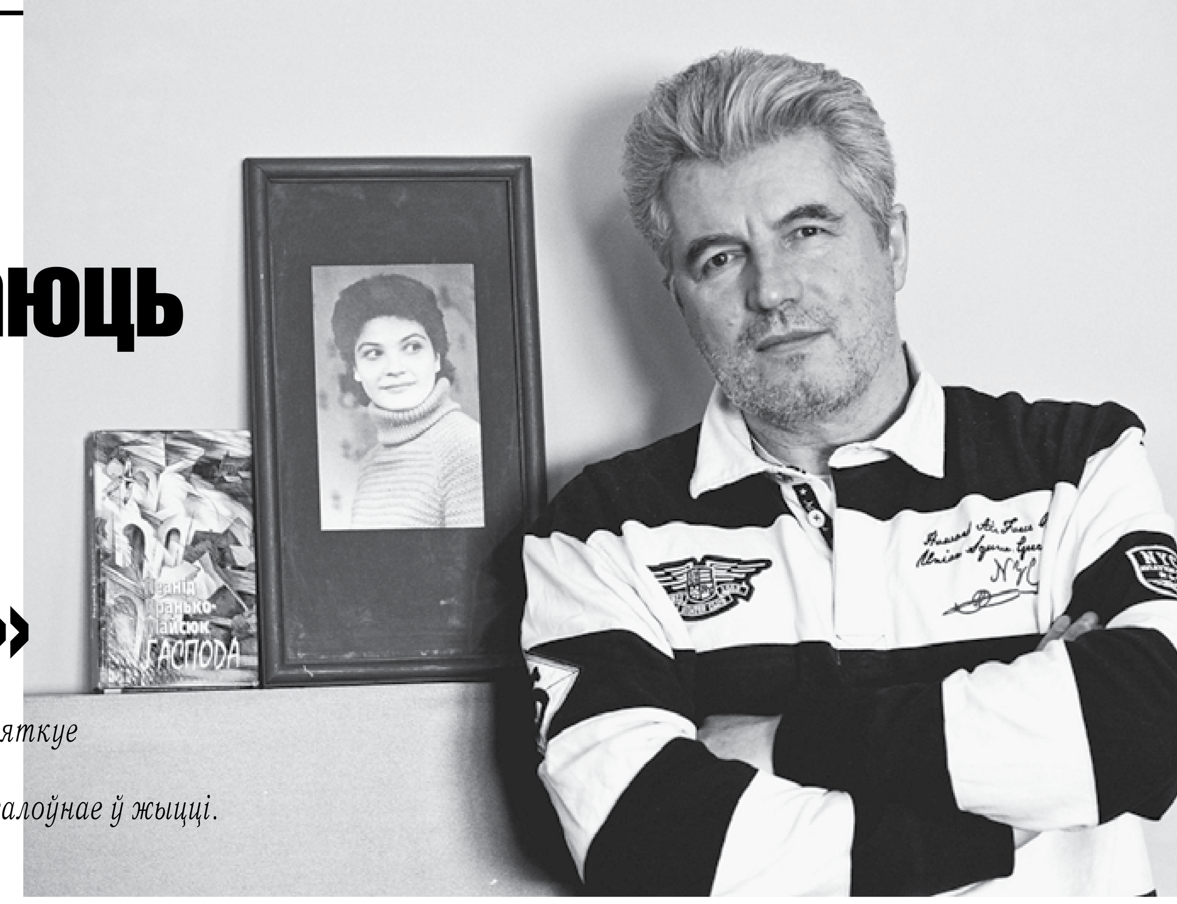

Сёння, 10 кастрычніка, 60-гадовы юбілей святкуе знакаміты паэт Леанід Дранько-Майсюк. Напярэдадні мы з ім пагаварылі пра самае галоўнае ў жыцці. Дарэчы, да свайго юбілею знакаміты паэт адносіцца абсалютна спакойна.

– Нічога такога асаблівага ў гэтай даце няма, – *без усялякага какецтва заўважае Леанід Дранько-Майсюк.* – У слаўнай давыд-гарадоцкай сям’і, у якой я гадаваўся, ні для майго бацькі, ні для маёй маці дзень нараджэння нічога вялікага не значыў. Але калі я апынуўся ў Маскве, ажаніўся з Вольгай, толькі тады ўбачыў, што ёсць людзі, для якіх дзень нараджэння – гэта нешта асаблівае. Вядома, я тады трапіў пад уплыў сваёй жонкі і таксама стаў святкаваць. Аднак паверце, што і па сённяшні дзень, толькі калі Вольга нагадае пра дзень народзінаў, тады я пра яго і ўспамінаю. А так 10 кастрычніка для мяне самы звычайны каляндарны дзень.

– І што, нават на 60-годдзе не будзеце ладзіць ніякіх урачыстасцяў?

– Не-не! Сама падрыхтоўка да такіх юбілеяў вельмі цяжкая. Я яшчэ добра памятаю ўрачыстасць, якая адбылася ў 1997 годзе. Тады я разам з аркестрам Міхаіла Фінберга выступаў у філармоніі. Гэта быў мой творчы юбілейны вечар. З білетамі і яркай афішай “У Вашым голасе квітнеюць астры”. З тэлебачаннем і, дарэчы, з выступленнем такіх знакамітых артыстаў, як Анатоль Ярмоленка. Колькі клопату, сіл і часу я выдаткаваў на той малады яшчэ юбілей! Колькі нерваў! Скажам, пасылаю запрашэнне і не магу не думаць: а ці прыйдзе гэты чалавек?.. І вось тады я сабе сказаў: “Лёня, больш гэтым не трэба займацца!” Лепей быць дома, дзе ціха і спакойна. Таму ніякіх урачыстасцяў не будзе… Аднак на тых людзей, якія адзначаюць свае юбілеі, я гляджу як на герояў…

Калі людзям падабаецца сам працэс стварэння самому сабе і некаму іншаму таго свята, якое дапамагае жыць, – гэта проста цудоўна! А мне хораша ад разумення, што мой уласны дзень нараджэння – проста самы звычайны дзень.

– Але 60 – такая знакавая лічба. І я ўпэўнена, што будуць тэлефанаваць пісьменнікі, артысты, журналісты, родныя. Нехта абавязкова прыйдзе з кветкамі і падарункамі.

– Гэта праўда... Званкоў будзе нямала. І ў сацыяльных сетках будуць віншаваць. І тэлеграмы будуць. І ўсё гэта вельмі прыемна. І я на званкі заўсёды адказваю з радасцю, дзякую ў інтэрнэце. Аднак кавярні, рэстараны, вялікія сцэны пакідаю іншым! Тым таленавітым людзям, якія ўмеюць шырока святкаваць. Для мяне такія мерапрыемствы – гэта забойства спакою, ад усяго гэтага проста баліць галава.

– Маеце на ўвазе на наступны дзень?

– І гэта таксама! *(Смяецца.)*

– А ў якіх адносінах вы з уласным узростам?

– Ну што такое 60 гадоў, калі я адчуваю сябе абсалютна на 29?

– Яшчэ не так даўно мужчыны ў 60 сыходзілі на пенсію…

– Паводле новага заканадаўства, я пенсіянерам стану ў 61 год. Але гэтыя гады я не ўспрымаю як старасць, шчыра кажу! Адчуваю нешта больш істотнае...

Гэта проста шчасце, што з гадамі прыйшло адчуванне цвярозасці. Менавіта ў гэтым узросце ты вельмі дакладна разлічваеш стыль сваіх паводзін. Здаецца, што нарэшце ты навучыўся жыць. Зразумеў, напрыклад, што ў цябе няма сяброў. Што жыць трэба паводле таго, што ляжыць у тваёй кішэні. Скажам, там ляжыць сто рублёў – і жыві на іх. Не пазычай ні ў кога нічога! Прынамсі, так вучыў мяне бацька. А яшчэ ты ўсвядоміў, што не варта разлічваць на добрае слова, таму што ў прыродзе іх, непадманных (!) добрых слоў, здаецца, і няма. Хаця калі я працаваў у выдавецтве “Мастацкая літаратура”, быў загадчыкам рэдакцыі паэзіі, то чуў тады шмат добрых слоў. І мне здавалася, што тыя словы адрасаваліся не загадчыку аддзела паэзіі, а паэту Леаніду Дранько-Майсюку. Аднак жа не – цябе хвалілі за тваю пасаду. І таму гэта шчасце, што прыйшоў такі каштоўны вопыт, і ты зусім цвяроза ацаніў сябе і тое, што вакол цябе. Праўда, крыху шкада, што такое разуменне з’явілася не ў 30 і не ў 40, а толькі цяпер. Бо каб зразумеў **усё** ў свае 40, то шмат каго і блізка да сябе не падпусціў бы!

– А чаму вы кажаце, што ў жыцці няма сяброў?

– Магчыма, яны ёсць у таго, хто ўмее сябраваць. Так, каб былі сябры, трэба ўмець сябраваць. А я ніколі не валодаў мастацтвам сяброўства.

Гэта вялікая праца. Штодзённая і цяжкая. Гэта пачуццёвая катарга. Мне раней здавалася, што я магу сябраваць. А цяпер разумею, што не. Адсюль і выводжу такую колкую філасофію: сяброў няма... І, зрэшты, дзякуй Богу! **Бо галоўнае ў жыцці – твая сям’я.** Галоўнае – штодзённа наладжваць адносіны з сынам, з жонкай, з нявесткай. Гэта разуменне да мяне таксама позна прыйшло, але ўсё-ткі прыйшло. Так што з вышыні сваіх 60 гадоў я зразумеў, відаць, самае галоўнае: я навучыўся разбірацца, **што** ў жыцці вечнае, а **што** часовае.

– А ў маладосці вы хіба не шмат увагі надавалі сям’і? Мне падаецца, для вас сямейныя каштоўнасці заўсёды былі вельмі важныя…

– Я рады, што ажаніўся менавіта з Вольгай. І што ажаніўся рана – гэта адбылося, калі я быў студэнтам Літаратурнага інстытута. Але тады ўспрыманне сям’і як нейкай важнай катэгорыі праходзіла ў эмацыйным рытме. Мне, маладому, здавалася, што не сям’я, а творчасць – найвышэйшая каштоўнасць! Цяпер я разумею, што страшна памыляўся…

Сям’я – вышэйшая каштоўнасць! Яна важней за любую музыку, за любую паэзію, за любы тэатр. Словам, за любую творчасць і работу!

У свой час я лічыў, што самыя лепшыя, самыя цудоўныя людзі – гэта паэты. І калі вучыўся ў Маскве, у тым жа Літаратурным інстытуце, я глядзеў на Яўгена Еўтушэнку, Булата Акуджаву, Юрыя Кузняцова як на багоў! Мне здавалася, што яны сваімі вершамі, сваім вербальным талентам ствараюць само жыццё. Я і сябе настройваў на гэта. Скажам, хацеў быць падобным на кіраўніка свайго творчага семінара паэта Ягора Ісаева – чалавека прыгожага, эмацыянальнага, вельмі таленавітага. Памятаю, пра сябе такога я расказваў пісьменніцы Лідзіі Аляксееўне Абухавай (у Маскве яна была маёй літаратурнай выхавальніцай!), і Лідзія Аляксееўна толькі лагодна ўсміхалася... Дык вось, у Маскве я ажаніўся, у нас з Вольгай нарадзіўся Васіль, і мы пераехалі ў Мінск. І тут мне таксама доўгія гады здавалася, што творчасць вышэй за ўсё. Я часта сустракаўся з Максімам Танкам, Міхаілам Дубянецкім, Міхасём Стральцовым, Уладзімірам Караткевічам, і яны сваімі парадамі, творамі, прысутнасцю шмат у чым вызначалі стыль маіх паводзін.

Але, дзякуй Богу, ружовы колер умацаваўся колерам жыцця, і мудрасць разумных стала маёй мудрасцю: сям’я вышэй за творчасць!

Родныя, якія штодзённа знаходзяцца ад цябе на адлегласці выцягнутай рукі, часам даюць болей жыццёвага характва, чым напісаная табой старонка... А беларусы, дарэчы, нацыя вельмі сямейная. Успомнім нашу класічную літаратуру: паэма Якуба Коласа “Новая зямля” – пра сям’ю, аповесць Янкі Брыля «Сірочы хлеб» – пра сям’ю, раман Івана Мележа “Людзі на балоце” – таксама, Васіль жа ў гэтым творы імкнецца стварыць сям’ю з Ганнай; ну не атрымалася стварыць сям’ю з каханай – стварыў з некаханай…

– Існуе меркаванне, што паэты не вельмі прыстасаваны да сямейнай штодзённасці. Яны ўвесь час недзе ў аблоках лётаюць…

– Так, бывае, што і лётаюць, з-за гэтага і непаразуменні розныя здараюцца. А раз так, то тады можна, мусіць, і сказаць, што паэты непрыстасаваныя да жыцця. Але калі нарэшце прыходзіць разуменне, што сям’я павінна займаць усю прастору, тады паэт імгненна разумее, як жыць, што рабіць, і нават як і дзе плаціць за кватэру.

– Вы самі робіце камунальныя плацяжы?

– Так. І вельмі люблю хадзіць у касу і плаціць. Гэта мне прыносіць радасць. Я ўжо выйшаў з ружовага колеру і на жыццё гляджу лагоднымі цвярозымі вачыма.

– Дарэчы, пра цвярозасць. Няўжо нават келіха віна на дзень народзінаў не вып’еце?

– Я сказаў: цвярозымі вачыма – у сэнсе рацыянальнымі вачыма *(смяецца)*. Дарэчы, віно віном, але каб вы толькі ведалі, колькі я піў піва да красавіка 2007 года! Я да сваіх 50 гадоў у суткі выпіваў па два, па тры літры піва.

– Мне нават цяжка ўявіць такое пра вас…

– Я жыву ў цэнтры Мінска, у любую арку выйдзі – паўсюль піва. І яно пэўны час складала сутнасць маіх паводзін. І каб неяк адарвацца ад гэтай піўной любові, я іншы раз на два тыдні знікаў у свой Давыд-Гарадок і ратаваўся ў бацькоўскай хаце. Вяртаўся – і зноў піва! І вось, дзякуй Богу, піва скончылася. Хапіла мне на тое духу. А пасля 2010 года зніклі з майго жыцця і цыгарэты. Паліў я не вельмі шмат, але і 10 цыгарэт на дзень – гэта дрэнна. Таму я проста заклікаю чытачоў “Народнай Волі”, асабліва жанчын, не піць піва і не курыць!

– Леанід Васільевіч, вы са сваім сынам, напэўна, не раз гаварылі пра тое, што самае галоўнае ў жыцці. Чаму вы ў першую чаргу вучылі Васіля? Напрыклад, што сказалі, калі ён вырашыў ажаніцца?

– Мне здаецца, што Васіль і Валярына радуюцца сваёй сям’і, цешацца таму, што яны разам. Я збоку за імі назіраю, і мне спакойна: “Яны шчаслівыя!”

Што я Васілю сказаў? Мусіць, тое, што Уладзімір Манамах казаў сваім сынам: кахайце сваіх жонак, абараняйце іх, але рабіце так, каб жонкі ў жыцці не ўзвышаліся над вамі. Думаю, гэтае правіла ніякім чынам не крыўдзіць жанчын. Мужчыне спачатку трэба стварыць для сваёй жонкі добрыя жыццёвыя ўмовы, але ён павінен заставацца князем, гаспадаром дома. Так было спрадвеку. У час нашай суцэльнай разняволенасці, грамадскай і палітычнай, мы бачым, што ёсць жанчыны, якія кіруюць дзяржавамі, кіруюць цэлымі галінамі ў эканоміцы, шмат што зрабілі і робяць у мастацтве. І дзякуй Богу, што так ёсць. Але нават пры гэтым балансе мужчына ў сям’і павінен заставацца князем, а жанчына – княгіняй пры ім.

– Аднойчы я выпадкова стала сведкай, як вы ў паліклініцы на развітанне доктару і медсястры пажадалі нечаканага кахання. І гэта іх вельмі натхніла. А ў вашым жыцці здаралася такое нечаканае каханне?

– Было яно, і я шчаслівы, што яно было... Нашы цудоўныя жанчыны не павінны абмяжоўваць бясконцыя магчымасці свайго характва і заўсёды павінны мець у сваім жыцці ўсё новую і новую мажлівасць для прыгожага, рамантычнага манеўру. І тым жанчынам, якія мне прыемныя, я заўжды жадаю менавіта нечаканага кахання; жадаю ад шчырай душы, ад шчырага сэрца. Нечаканае каханне можа ўзбагаціць жыццё, стварыць добры настрой.

Увогуле, людзі павінны ствараць адно аднаму добры настрой. Гэта вельмі важна! Спачатку – добры настрой, а пасля ўжо – выкананне нейкіх сацыяльных функцый... Так я лічу.

– А як вы сабе ствараеце добры настрой? Алкаголем, як я разумею, не злоўжываеце. Ёсць паэзія, каханне. А ў некаторых людзей – бесперапынны стрэс на працы, дома, невялікія заробкі, дзень за днём – бег па крузе. Ну які тут можа быць настрой?

– Мой рэцэпт, вядома ж, непрыдатны для іншых, але мне заўсёды ён дапамагае. Мне добра, калі я дома, у сваёй мінскай кватэры; калі я гляджу на вуліцу, якая пакуль мае назву Леніна. Наогул, калі не выходжу з кватэры, то адчуваю сябе проста шчаслівым. У маладосці, калі знаходзіўся ў больш эмацыянальным рытме, я шмат вандраваў, мог, скажам, цэлую ноч хадзіць па Мінску. А цяпер, чым больш знаходжуся дома, сярод сваіх рукапісаў, тым больш адчуваю сябе шчаслівым. Мае абжытыя сцены мяне супакойваюць, даюць мне добрую, разважлівую філасофію. Мая кватэра робіць мяне мудрым. А вуліца раздражняе. Раздражняюць людзі. Кожны абавязкова кіне сваю непатушаную цыгарэту на тратуар, на траву, хаця вакол шмат сметніц! На гэта спакойна я глядзець не магу.

Вуліцу і свой двор я ўспрымаю як працяг уласнай кватэры. У мяне ўтульна і чыста ў кватэры, значыць, гэтак жа ўтульна і чыста павінна быць і на маёй вуліцы, у маім горадзе, у маёй краіне.

– Каб кожны грамадзянін Беларусі ўспрымаў краіну як працяг сваёй кватэры, было б проста ідэальна!

– Гэтую навуку, я лічу, у школе трэба выкладаць. Нават раней – у дзіцячым садочку. Не раскідвайце смецце! Сваімі паводзінамі нікога не раздражняйце, усміхайцеся. Пакідайце вакол сябе чыстую прастору, ствараце чысціню вакол сябе. І усё будзе добра!

– Леанід Васільевіч, а што для вас стала б самым жаданым падарункам на юбілей? Што б вас парадавала – ну проста на ўсю катушку?

– Калі на ўсю катушку, то толькі адно – каб 10 кастрычніка я даведаўся, што неўзабаве стану дзедам! Гэта было б шчасце неверагоднае!

– Тады ад душы вам гэтага і жадаю! З юбілеем вас, дарагі Леанід Васільевіч!

– Дзякуй вам, спадарыня Марына!

Марына КОКТЫШ.

ДЛЯ ВЯСЁЛАЙ КАМПАНІІ

Зорачка мая

Словы Ул.Карызны
Музыка А.Захлеўнага

Мне ўсё даражэй
Зорны міг начэй.
Звон азёрных гусляў.
Месячкі тваіх
Веснавых вачэй
І маладзічкі вуснаў.

Прыпеў:
Зорачка мая,
Светлая мая,
Ўзімку і вясною.
А ці снег мяце,
А ці дождж ідзе –
Ты заўжды са мною. } 2 разы

Мілая далонь,
Поўная цяпла,
Як святла крыніца.
Сілы удалой,
Звонкай, маладой
Дай жа мне напіцца.

Прыпеў.

Ласка шчырых слоў
Дорыць мне святло,
Сэрца маладзее.
Гэта першы гром
Будзіць ціхі дол,
Траўка зелянее.

Прыпеў.

СЦЕНА

Роскошь чувств и никакого кокетства

В Большом театре состоялась премьера балета «Корсар».

Исполнители главных партий Ирина Еромкина и Виктория Тренкина с хореографом-постановщиком Вячеславом Хомяковым перед премьерой.

Захватывающая история любви морского разбойника Конрада к прекрасной турчанке-невольнице Медоре длится уже 161 год – ровно с того момента, как на театральный свет появился балет Адольфа Адана «Корсар», сценическая жизнь которого в мире с тех пор не прекращалась ни на один год. В Минске в Большом театре балет, естественно, тоже ставили, так что нынешняя премьера «Корсара» – это третья по счету постановка. Ее осуществил приглашенный из Мариинского театра Санкт-Петербурга хореограф Вячеслав Хомяков. Заместитель генерального директора ГАБТа Владимир Рылатко поделился «кухней» первых переговоров с хореографом:

– Я позвонил Вячеславу, чтобы пригласить его на постановку в Беларусь, он сразу задал мне вопрос: «А будет корабль на сцене?» Я на минуту замешкался… А хореограф продолжал: «Постройте корабль – приеду ставить балет в Минске, не построите – увольте…» Мы построили для «Корсара» даже несколько кораблей – чтобы постановщик смог устроить на сцене настоящий морской бой!

Забегая вперед, скажу, что финальное кораблекрушение в спектакле – это триумф мастерства и высокого театрального обмана. Новая постановка старинного балета действительно отличается зрелищностью, театральной пышностью, роскошью чувств и эффектными танцевальными вариациями. «Это большой балетный стиль, настоящая энциклопедия танца XIX века, а для сегодняшнего зрителя еще и экология души», – употребил модное выражение Владимир Рылатко.

Художественный руководитель балета Большого театра Юрий Троян считает, что новая версия «Корсара» дышит свежестью. Он сам когда-то танцевал в этом спектакле, и ему, солисту, всегда не хватало в классической постановке знаменитого Мариуса Петипа крепкого мужского танца:

– Теперь у нас новая версия. Вячеслав Хомяков добавил в «Корсар» драматургии и мясистости. Это будет самая яркая премьера сезона, настоящий крепко сбитый спектакль. Мы подготовили несколько составов артистов, которые будут его танцевать. Это важно, это залог долгой жизни спектакля.

Перед премьерой на пресс-конференции хореограф Вячеслав Хомяков рассказал, как шла работа над «Корсаром».

– С чем я столкнулся, приехав в Минск? С профессиональной труппой. Большой трехактный спектакль был сделан, по сути, за две недели! Артисты только вышли из отпуска, немного растренированные, они работали еще на «мягких пальцах», а это кровь, мозоли… Но если артисту нравится, он делает гораздо больше, чем может.

Но Юрий Троян не дал петербургскому гостю распустить слишком много елея перед журналистами. Он твердо подытожил:

– Мы не питаем иллюзий относительно себя: мы можем многое, но далеко не все. Учиться надо всегда.

Елена МОЛОЧКО.

ПЫТАННЕ – АДКАЗ

Дзе гуляе Аляксандр Глеб?

“Скажыце, чым зараз займаецца вядомы беларускі футбаліст Аляксандр Глеб? Можа, ён ужо завяршыў кар’еру?”

Валянцін ЖУКОВІЧ, г.Лепель.

Пакуль Аляксандр Глеб застаецца без клуба. Як вядома, ён прапаноўваў свае паслугі барысаўскаму БАТЭ напярэдадні матча Лігі чэмпіёнаў з англійскім “Арсеналам”, але барысаўчане ад іх адмовіліся.

Хадзілі чуткі, што Глеб можа апынуцца ў адэскім “Чарнаморцы”, які трэніруе беларускі спецыяліст **Алег Дулуб, але і тут бакі не дамовіліся.**

Тым часам футбаліст пакуль не аб’явіў пра завяршэнне кар’еры і кажа, што хацеў бы адгуляць яшчэ адзін сезон. Але ўжо цяпер Глеб збіраецца вучыцца на трэнера.

Нядаўна таксама з’явілася інфармацыя, што футбаліст можа стаць экспертам аднаго расійскага спартыўнага тэлеканала.

Хто выйграе Кубак Беларусі па хакеі?

“Ведаю, што ў фінал хакейнага Кубка выйшлі гродзенскі “Нёман” і “Гомель, але калі адбудзецца фінал?”

Аляксей МАРЧАНКА, г.Маладзечна.

У вырашальнай стадыі барацьба за ганаровы трафей будзе складацца з двух матчаў. Першы матч пройдзе ў Гомелі 16 кастрычніка (панядзелак). У Гродне каманды сустрэнуцца 24 кастрычніка (аўторак).

Нагадаем, што дзеючым уладальнікам Кубка з’яўляецца гродзенскі «Нёман», які ў 2016 годзе быў мацнейшы за мінскае «Юнацтва».

Ці будзе Кірыл Капленка гуляць за зборную Беларусі?

“Па тэлебачанні пачуў інфармацыю, што быццам бы беларускі футбаліст Кірыл Капленка адмовіўся гуляць за нацыянальную зборную. Калі гэта так, то распавядзіце пра сітуацыю больш падрабязна. Бо выступленне за зборную – гэта ж заўсёды ганарова…”

Міхаіл РОЎДА, г.Глыбокае.

Капленка перайшоў у піцерскі “Зенит” у студзені 2017 года. У асноўным складзе каманды ён правёў два матчы – па адным у чэмпіянаце і Кубку Расіі. Але футбаліст і праўда напісаў ліст, у якім адмовіўся выступаць за зборную Беларусі.

Раней Беларуская федэрацыя футбола заявіла журналістам, што Капленка выкліканы на збор маладзёжнай каманды і калі не з’явіцца, то на яго будзе накіравана скарга ў ФІФА і “Зенит”. У адказ прэзідэнт санкт-пецярбургскага клуба **Сяргей Фурсенка** заявіў, што футбольны клуб “Зенит”» і яго паўабаронца **Кірыл Капленка** не парушалі правілаў Міжнароднай федэрацыі футбола.

“У Капленкі ёсць расійскае грамадзянства, і ён мае права выбіраць, за якую зборную выступаць. Ён напісаў ліст Беларускай федэрацыі футбола, што не збіраецца гуляць за зборную Беларусі. Ніякіх парушэнняў з пункту гледжання рэгламенту ФІФА няма”, – распавёў Фурсенка.

Як бачым, Капленка свой выбар зрабіў…

Падрыхтаваў Віктар ШПАК.

РЭДКІЯ ЛЮДЗІ

Антон КРУГЛІКАЎ: «Мяне выцягнуў спорт»

Год таму Антон Круглікаў з Наваполацка атрымаў вытворчую траўму. Медыкі былі вымушаны ампутаваць хлопцу руку. Аднак, нягледзячы на трагедыю, прызнаецца малады чалавек, яго жыццё змянілася да лепшага. Зараз у Антона практычна штодзённыя трэніроўкі – ён збіраецца выступіць на Паралімпійскіх гульнях-2018 у Паўднёвай Карэі. «Я працаваў на пілараме ў Віцебску, – успамінае Антон. – Адбылася вытворчая траўма: на дрэваапрацоўчы станок наматала маю руку, якую прыйшлося ампутаваць. Адбылося гэта ў верасні мінулага года...»

– Работніку ў такіх сітуацыях няпроста дамагчыся кампенсацыі ад працадаўцы...

– Была даказана віна кіраўніцтва прадпрыемства, выяўлена няспраўнасць станкоў. Мне выплацілі кампенсацыю ў памеры 2,5 тысячы долараў, але гэта не грошы за такую траўму. Судовае разбіральніцтва яшчэ будзе працягвацца.

– Ці ёсць магчымасць выкарыстоўваць пратэз?

– «Белдзяржстрах» аплаціў пратэз, бо я быў застрахаваны, але ён на цягавай аснове. Для заняткаў спортам і наогул для жыцця пратэз нязручны ў адрозненне ад біянічнай рукі, якая каштуе ў некалькі разоў даражэй. Адкрыты збор сродкаў, людзі дапамагаюць, за што я ім вельмі ўдзячны. Перамога на Паралімпійскіх гульнях можа палепшыць маё матэрыяльнае становішча, бо пратэз каштуе каля 40 тысяч еўра.

Працаўладкавацца з другой групай інваліднасці, асабліва ў невялікіх гарадах, складана. Улічваючы, што на момант трагедыі я быў застрахаваны, то пенсію (300 рублёў) мне выплачвае «Белдзяржстрах».

– Як узнікла ідэя ўдзелу ў Гульнях?

– Спорт у маім жыцці прысутнічаў заўсёды. Да траўмы я займаўся лыжнымі гонкамі. У Наваполацку адна са знаёмых параіла паспрабаваць сябе ў Паралімпійскіх гульнях, пазнаёміла з трэнерам. Цяпер рыхтуюся, прыязджаю ў Мінск на зборы. Хачу займацца плаваннем ці лыжнымі гонкамі, так як маю досвед у гэтым відзе спорту.

У канцы лістапада ў Фінляндыі адбудзецца Кубак свету, ад выступлення на гэтых спаборніцтвах залежыць і мой далейшы ўдзел. Гульні пройдуць у сакавіку 2018 года ў Паўднёвай Карэі.

– Як трэніруецеся?

– Займаюся практычна кожны дзень. Ровар, турнікі, кікбоксінг, актыўны фітнес, бег. Знаёмыя нават здзіўляюцца: маўляў, куды ты так рыхтуешся?!

Я адчуваю, што магу паказаць добры вынік у Карэі, таму цяпер узмоцнена трэніруюся. Не ўтойваю, што адной з галоўных прычын удзелу з'яўляецца грашовая матывацыя.

– Антон, што дапамагло справіцца з трагедыяй?

– Як толькі выцягнуў руку са станка, зразумеў, што мне яе ампутуюць. Шчыра кажучы, перажываў, што не змагу займацца спортам. Мабыць, ён і дапамог справіцца са зромчнымі думкамі. Таксама адчувалася падтрымка сяброў, адным словам, жыццё змянілася кардынальна: паступаюць розныя прапановы, з'яўляюцца новыя знаёмствы.

– Што менавіта?

– Нядаўна зняўся ў кліпе. Зараз ідзе мантаж яшчэ аднаго роліка. Плануецца ўдзел у мінскім праекце. Як бы дзіўна гэта ні гучала, але маё жыццё стала лепш. І сказаць, што з-за траўмы ўсё спынілася, я не магу.

Проста так нічога не адбываецца: калі такая сітуацыя здарылася, значыць, нешта трэба было мяняць.

Раман ВАСЮКОВІЧ.

ДА ВЕДАМА

Дапамагчы Антону ў зборы сродкаў на біянічны пратэз можа любы жадаючы

Дабрачынныя рахункі адкрыты ў філіяле №200 ААТ «АСБ «Беларусбанк », г.Віцебск, вул. Леніна, 10Б;

УНП 300229956; МФА 150801635

беларускія рублі – транзітны рахунак №3819382104993 на дабрачынны рахунак №000050 у аддзяленні № 200/140;

расійскія рублі – транзітны рахунак №3819382104993 на дабрачынны рахунак №000039 у аддзяленні № 200/140;

долары ЗША – транзітны рахунак №3819382104993 на дабрачынны рахунак №000090 у аддзяленні № 200/140;

еўра – транзітны рахунак №3819382104993 на дабрачынны рахунак №000030 у аддзяленні № 200/140.

Прызначэнне плацяжу: збор сродкаў на рэабілітацыю і выраб пратэза левай рукі Круглікава Антона Вячаслававіча.

ШАШКІ

Запрашаем на чэмпіянат

Аб'яўлены 7-ы чэмпіянат свету па складанні дамачных праблем-100.

Для ўдзелу ў чэмпіянаце можна даслаць па дзве пазіцыі ў кожнай з пяці катэгорый да 1 студзеня 2018 года на адрас каардынатара **Віктара Шульгі** ***(220051 Мінск-51, а/с 52)*** або на электронны адрас **(shulga.checkers@gmail.com).** З рэгламентам можна азнаёміцца на шашачным сайце "Планета".

Прапануюць пастаянныя аўтары

Знаёмім з творамі **Юрыя Мурадава** з Барысава. На дыяграме праблема-100 у апрацоўцы вядучага рубрыкі.

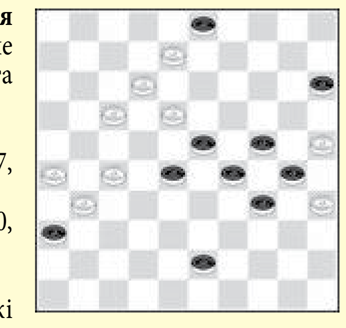

№1 **Белыя**: 8, 12, 17, 18, 25, 26, 27, 31, 35 (9).
Чорныя: 3, 15, 23, 24, 28, 29, 30, 34, 36, 43 (10).
7(3:32), 2, 20, 19, 31, 27, 48 x.

Пазіцыі ў рускія шашкі прапануем рашыць самастойна. Белыя пачынаюць і выйграюць.

№3 **Белыя**: c1, d2, d6, e3, g1 (5).
Чорныя: a3, b4, b8, c5, g5, g7 (6).
№4 **Белыя**: d2, e1, e3, f2, f6, g5, h6 (7).
Чорныя: b4, b6, f8, g3, h2, h4 (6).
№5 **Белыя**: b4, d2, e1, e3, f2, h2 (6).
Чорныя: a5, b2, d6, e7, g5, g7, h4 (7).

Далей прапануем творы літоўскага майстра шашачнай кампазіцыі **Рымаса Мацкявічуса**.

№6 **Белыя**: a1, e3, f2, f4, g1, g3, h2 (7).
Чорныя: b8, d6, e5, e7, f6, h4, h6 (7).
d4, g5, g7(f6), c7, fg3, e3(c5), g3(b4), gf4/gh4(a3), g5(ab2) ,d4, c3 x.
№7 **Белыя**: a3, b2, c3, c5, d2, e1, g1, h2 (8).
Чорныя: e3, e5, f2, f4, f6, f8, g3 (7).
ab4, e7, e7, d6, c3 x.
№8 **Белыя**: a1, a7, b6, c7, d6, f2, g3, h2, h6 (9).
Чорныя: b2, b4, b8, c3, d2, d8, e5, f4, h8 (9).
g7, e7, dc7, e7, e3(c5),gf4, f4(b4), e5(a3), d6(ab2), d4, c3 x.
№9 **Белыя**: a1, a7, b6, c5, e3, e5, f2, f4, g3, g5 (10).
Чорныя: b2, b8, c3, d8, e7, f8, g7, h2 (8).
ef6, d6(d2), dc7, c7, e3(f6, d6), g3(c5), gf4(b4), e5(a3), d6(ab2), d4, c3 x.

Аўтар кампазіцый у міжнародныя шашкі **Іван Івацка** з украінскага горада Вінніца.

№10 **Белыя**: 15, 17, 20, 29, 30, 33, 48 (7).
Чорныя: 5, 8, 9, 12, 16, 18, 37 (7).
28, 42, 29-23, 3(46), 14, 4 x.
№11 **Белыя**: 16, 19, 20, 21, 24, 30, 36, 42, 47, 49 (10).
Чорныя: 9, 12, 15, 18, 27, 28, 32, 33, 38, 39, 40 (11).
41, 43, 31, 4, 20, 17, 18(13), 19 x.
№12 **Белыя**: 6, 20, 21, 22, 24, 26, 30, 33, 42, 43, 44, 48 (12).
Чорныя: 9, 13, 16, 18, 23, 27, 31, 32, 35, 37, 41 (11).
14, 1, 12, 42, 8, 2, 41 x.

Сваю прыгожую задачу-100 прапануе **Аляксандр Шурпін** з Івянца на замыканне чорнай шашкі.

№13 **Белыя**: шашкі 18, 20, 24, 34, дамкі 7, 27, 29, 33, 36, 39 (10).
Чорныя: шашкі 13, 14, 17, 22, 31, дамкі 9, 25 (7).
39-43(28**A**), 29-34, 7-12, 30, 19, 22 (**13**). **A**(48), 34, 49, 18:27, 18, 12, 28...(**45**).

Супаставім рашэнні

"НВ" ад 18 ліпеня 2017 года.
№2 – c3, h6, g1, d2, c3 x.
№3 – f4, d4(c7, h4, f4), b8(hg3), de5, h2 x.
№4 – g3, h6, f8, b8, e5 x.
№5 – bc7, c7(d6), f8, e5, c7, d2 x.

Дакладныя адказы даслалі: **Аляксандра Камінская** (Вілейка), **Юрый Голікаў** (Цвер, Расія), **Віталь Варушыла**, **Іван Наўроцкі, Эдуард Дамброўскі** (Мінск), **Аляксандр Шурпін** (Івянец), **Уладзімір Бандарык** (Лугавая Слабада Мінскага раёна), **Мікалай Зайцаў** (Баранавічы), **Рыгор Краўцоў** (в.Рублёўск Круглянскага раёна), **Уладзімір Валчкоў** (Маладзечна), **Леанід Жыхар, Фёдар Карпей** (Мядзел), **Ігар Ананіч** (Гродна), **Аляксандр Голуб** (в.Талька Пухавіцкага раёна), **Уладзімір Панько** (Камянец).

Дзякуем за лісты і спадзяёмся на вашу далейшую актыўнасць.

Вяртаемся да надрукаванага

У заданні **№11** ("НВ" ад 30.05.2017, бліц-конкурс А.Перавознікава) поўнае пабочнае рашэнне: 1. h8 2. a1 x. Яго ўказалі: **Эдуард Дамброўскі, Уладзімір Панько** і іншыя чытачы.

У задачы **Рустама Шаяхметава №1** ("НВ" ад 18.07.2017) **Дзмітрый Камчыцкі** прывёў такія шляхі выканання задання: d6(g7**A**), f8, c1, f2, g5, hg3 + **A**(b8), f4, f4 +; a1, dc3(f4), f2, g3, f4, g5, hg3 + g7(f8), e7, b8, f4, f2(h6**A**), b8, bf4, hg3 + **A**(f6), g5, hg3 x.

Свае лісты дасылайце на адрас: ***220030 Мінск, вул. Энгельса, 34а, "Шашкі"***,

або на электронны адрас рэдакцыі: **saf20016@yandex.ru, shulga.checkers@gmail.com.**

Віктар ШУЛЬГА,
міжнародны майстар спорту па шашачнай кампазіцыі.

Уважаемые читатели!

По вашим многочисленным просьбам в марте этого года мы открыли в газете раздел «Усадьба». Всю весну и лето помогали вам выращивать высокие урожаи в саду и огороде, грамотно вести приусадебное хозяйство. Надеемся, конкретные рекомендации ученых и специалистов, советы опытных дачников и знатоков своего дела помогли вам добиться высоких результатов в нелегком труде на своих сотках и на подворье.

Сейчас, анализируя итоги проделанной работы, каждый из вас рассуждает о том, все ли было сделано правильно. Нам бы очень хотелось, чтобы вы поделились своими успехами, рассказали о недостатках и высказали свои пожелания. Если нет времени и возможности написать нам об этом, пожалуйста, сообщите свой адрес, и мы постараемся к вам приехать. А может быть, по соседству с вами живет интересный человек (или вы о нем от кого-то узнали) – напишите нам или позвоните, обязательно рассказав о том, чем он как дачник или хозяин своей удасьбы заслуживает внимания. Может быть, у вас есть обоснованные претензии к органам местной власти, которые не помогают вам в случае необходимости (например, есть проблема сдать государству излишки продукции и т.п.).

С вашей помощью, уважаемые читатели, мы постараемся сделать раздел «Усадьба» еще более интересным и полезным.

ДЕЛИМСЯ ОПЫТОМ

Здоровая кора – здоровое дерево

В огороде все убрал, землю удобрил и перекопал. Теперь занимаюсь делами в саду. Старые деревья и кустарники раскорчевал и выбросил на кострище. Подошла пора ухода за плодовыми деревьями.

Кора у них с возрастом теряет свою гладкость и покрывается отмершими чешуйками. От них я стараюсь деревья освободить. Плотно прилегающие части коры – средство защиты от охлаждения или нагревания, от пересыхания. Здоровая кора – это одежда дерева, которую необходимо постоянно хорошо очищать, но не раздирать самым легкомысленным образом. Поэтому кору я слегка соскабливаю ножом, при этом не повреждая зеленый слой, лежащий под бурым верхним. Соскабливанием удаляю с чешуек коры мох и лишайники. Очень часто они служат местом обитания вредных насекомых.

Очищаю старые чешуйки коры в сырую погоду, так как в это время они легче отстают. Около очищаемых деревьев расстилаю старую холстину, чтобы куски коры вместе с находящимися на них насекомыми, их личинками и куколками не падали на землю и их можно было бы легко сжечь.

Во время ухода за корой плодовых деревьев также обмазывают стволы и главные сучья известковым молоком. Это обмазывание уничтожает мелкие образования мха и лишайников и убивает множество яичек и личинок насекомых.

Михаил СЕВРУК.

Клецкий район.

ПОЛЕЗНЫЕ СОВЕТЫ

Сад запущен. Что делать?

У меня серьезная проблема. От родителей мне достался в наследство дом в деревне и земля при нем. Сад возле дома хороший, большой. Но он запущен, урожаи дает мизерные. Посоветуйте, как мне быть, что делать, чтобы сад начал хорошо плодоносить. А сорта яблонь и груш там великолепные.

Сергей БУРЛЫКО.

Кореличский район.

Для приведения в порядок старого, запущенного сада и получения значительных ежегодных урожаев надо произвести главным образом следующие работы.

1) Усилить питание деревьев соответствующим уходом за почвой в саду, обработкой поверхности до состояния черного пара, вводя в нее все необходимые питательные вещества преимущественно там, где распространены наиболее мелкие корни, то есть посередине между старыми деревьями, и притом довольно глубоко (на 35 и до 55 см). Это прежде всего азотные, потом фосфорнокислые, калийные туки и известь в наиболее подходящей форме, а еще лучше навоз или компост как полные удобрения.

2) Произвести тщательную прочистку (прореживание) крон, удаляя все слишком густо расположенные, трущиеся, отмирающие, больные ветки. Замазать крупные раны.

3) Соскабливая скребком, очистить старую кору деревьев от корки, лишаев, мхов и всяких паразитов под ними с последующей обмывкой железным купоросом с помощью специальных опрыскивателей.

4) Уничтожать вредителей, преимущество насекомых и грибы. Постоянно вести борьбу с ними.

РАСТЕНИЯ ЛЕЧАТ

Лук

Справедливость выражения «Лук от семи недуг» признается и народной, и традиционной медициной.

У лука даже шелуха целебна. Иногда ее кладут в суп для придания ему золотистого оттенка, а получают двойную пользу: луковая шелуха, оказывается, содержит не только красящие, но и целебные вещества. Они укрепляют стенки кровеносных сосудов и обладают обеззараживающим свойством. Недаром настоем луковой шелухи хорошо опрыскивать листья земляники – всякую нечисть уничтожает.

В этом овоще целый комплекс витаминов, особенно много С, есть B_1, B_2, каротин. Свежий лук придает еде своеобразный аромат, привлекательный вкус, возбуждает аппетит, улучшает пищеварение, усиливает кровообращение. Лук снижает содержание холестерина в крови, а значит, тормозит развитие атеросклероза. Однако перечень достоинств лука на этом не заканчивается.

В народной медицине им изгоняют паразитических червей (аскарид и остриц). Есть его советуют натощак да еще выпивать по полстакана лукового настоя в течение 3–4 дней. Настой готовят из мелко порубленной головки репчатого лука средней величины. Ее заливают стаканом воды и настаивают в течение полусуток.

Помогает лук и при ожогах – к пораженному месту прикладывают кашицу измельченной луковицы, завернутую в кусок марли. Это же средство очищает гнойные раны, язвы, и они быстро заживают. Удивляться тут нечему, ведь лук богат фитонцидами – губителями многих болезнетворных микробов. Фитонцидами лука лечат насморк (3–4 раза в день на 10–15 минут закладывают в нос кусочки ваты, смоченные свежим луковым соком). Если воспаление возникло в ушах, закладывают такой же тампон туда.

И еще. Протирая кожу головы спиртовой настойкой лука, можно добиться усиленного роста волос.

Раздел ведет агроном Федор ВЕРОВОЙША.

Адрас рэдакцыі:
220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com http://www.nv-online.info

Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Паколькі ў рэдакцыі няма магчымасці рэцэнзаваць і вяртаць нявыкарыстаныя матэрыялы, яна пакідае права ўступаць у перапіску за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 09.10.2017 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 24 015 экз. Заказ № 3825.

9 772071 964000 17080